

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Vécsi Kisvakond Óvoda

OM: 202631

3265 Vécs, Kossuth út 64.

E-mail: ovoda.vecs@freemail.hu

2024.

Készítette: Kohajda Károlyné
igazgató

Tartalomjegyzék

1. Óvodánk bemutatása	6-8
2. Óvodai nevelésünk alapelvei, célja	8-9
2.1 Gyermekképünk	9-10
2.2 Óvodaképünk	10-10
3. Az óvodai nevelés általános feladatai	10-10
3.1 Az egészséges életmód alakítása	10-17
3.1.1 Egészségfejlesztési program	17-32
3.2 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	32-34
3.3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítás	34-36
4. Az óvodai élet megszervezésének elvei	36-36
4.1 Személyi feltételek	36-37
4.1 Tárgyi feltételek	37-37
4.2 Az óvodai élet megszervezése	38-43
4.3 Az óvoda kapcsolatai	43-46
5. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	47-59
6. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére, az iskolakezdéshez szükséges feltételek megléte	59-61
7. A 3 év alatti gyermekek gondozása, nevelése	61-61
8. Óvodánk jeles napjai, hagyományai	61-65
9. Esélyegyenlőség biztosítása	65-67
10. Különleges bánásmódot igénylő gyermek	67-77
11. Gyermekvédelem és esélyegyenlőség	77-81
12. Óvodánkban használt dokumentumok	81-82
13. Rendezvényeink	82-82
Legitimációs záradék	83-83

Érvényességi nyilatkozat

A Vécsei Kisvakond Óvoda Pedagógiai Program módosítása 2024. augusztus hónapban az igazgató készítette el a nevelőtestület bevonásával. A fenntartó jóváhagyását követően 2024. 09. 01-től lép életbe. Határozatlan időre szól. Ezzel egy időben hatályon kívül helyeződik a 2022. augusztus 30-án jóváhagyott pedagógiai program.

A pedagógiai program módosítására kötelező módon sor kerül:

- ha a Köznevelési törvény módosítása meghatározza,
- ha szervezeti átalakítás történik,
- ha a nevelőtestület módosításról határoz.

Egyéb esetekben a dokumentum módosítását kezdeményezheti:

- az igazgató.
- az intézmény nevelőtestülete.

A pedagógiai program nyilvánosságát intézményünk a következő fórumokon biztosítja:

- igazgatói iroda,
- a település honlapján,
- Oktatási Hivatal (kir.hu) intézményi felületen, a közzétételi listán.

Területi hatálya kiterjed:

- az óvoda területére,
- az óvoda által szervezett - a pedagógiai program megvalósításához kapcsolódó - óvodán kívüli programok helyszínére.

Személyi hatálya kiterjed:

- az óvodával jogviszonyban álló minden óvodapedagógusra és a pedagógiai munkát közvetlen segítőkre,
- azon személyekre, akik az intézményekkel jogviszonyban nem állnak, de részt vesznek az feladatainak megvalósításában.

A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata:

A pedagógiai programban megfogalmazott célok, és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.

Pedagógiai Programunk hatályos jogszabályi háttere:

Törvények:

- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 15.) és annak módosításai
- 2015. évi CXXXIII. törvény az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről és annak módosításai
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról és annak módosításai
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról

Kormányrendeletek:

- 275/2019. (XI. 21.) Korm. rendelet az óvodába járással és tankötelezettséggel kapcsolatos egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról
- 679/2016. számú rendelet - Európai parlament és a Tanács (EU) általános adatvédelmi rendelete, GDPR- törvény
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 326/2013. (VIII.30.) Korm. rendelete a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. tv. köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 363/2012. (XII. 17.) kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról és annak módosításai
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről

- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 30/2012. (IX. 28.) EMMI rendelet az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések és az integrációs rendszerben részt vevő intézmények és az ezen intézményekben dolgozó pedagógusok 2012. évi támogatásáról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/2012. (VIII. 28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 277/1997. (XII.22.) Korm. rendeletet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról
- 401/2023.(VIII.30.) kormányrendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi. LII. törvény végrehajtásáról
- 402/2023.(VIII. 30.) kormányrendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló törvény szerinti felzárkózó és kedvezményezett települések listájáról, valamint egyes közneveléssel összefüggő kormányrendeletek módosításáról
- 403/2023. (VIII. 30.) kormányrendelet egyes közneveléssel összefüggő kormányrendeletek módosításáról
- 18/2024. (IV. 4.) BM rendelet a pedagógusok teljesítményértékeléséről

Egyezmény:

- Egyezmény a gyermekek jogairól - Bp. Egyesült Nemzetek - UNICEF 1992

Pedagógiai Programunk módosításánál az alábbi dokumentumokat vettük figyelembe:

- Helyi Esélyegyenlőségi Program
- Alapító Okirat /módosított 2024./

• Oktatási Hivatal Országos tanfelügyelet KÉZIKÖNYV ÓVODÁK SZÁMÁRA

• Önértékelési kézikönyv ÓVODÁK SZÁMÁRA

A pedagógiai program eljárásjogi megfelelése

Nkt. 26. § (1) A nevelő és oktató munka az óvodában, az iskolában, a kollégiumban pedagógiai program szerint folyik. A pedagógiai programot az igazgató a nevelőtestület bevonásával készíti el, és a fenntartó hagyja jóvá. A pedagógiai programot nyilvánosságra kell hozni.

1. Óvodánk bemutatása

Vécs község a Mátra hegység déli lábánál terül el. Lakóinak száma 640 fő körül van.

A településen a 70-es évek elején épült az óvoda saját főzőkonyhával, ami a mai napig üzemel. 2017. január 1-től az óvodával közös intézmény.

A kezdetektől 1 csoportos, 25 kisgyermek befogadására alkalmas. Két óvodapedagógus és egy dajka látja el a gyermekek gondozásával, nevelésével kapcsolatos feladatokat. A főzőkonyhán egy élelmezésvezető és egy szakács biztosítja az óvodások, valamint a szociális étkezők ellátását.

Az óvoda több szervezeti formában működött. A 80-as években a Kisdánai Általános Iskola tagintézménye volt, a 90-es években önálló intézmény. 2007. szeptember 1-től ismét a Kisdánai Általános Iskola tagintézménye lett, majd 2013. január 1-től augusztus 31-ig a Kisdánai Mesevár Óvoda tagintézménye volt. 2013. szeptember 1-től a mai napig újra önálló intézményként működik.

Az óvoda épületén részleges felújítások történtek az elmúlt években. A fenntartó önkormányzat anyagi lehetőségeihez mérten valósított meg fejlesztéseket. 2017-ben a gyermekmosdó teljes felújítása valósult meg, 2018-ban pedig a nyílászárók cseréje történt hőszigetelt, műanyagra. Pályázati forrásból az idén nyáron megtörtént a régi fa ablakok teljes cseréje energia hatékony nyílászárókra, korszerű redőnyökkel, szúnyoghálóval felszerelve, valamint két külső és három belső ajtó cseréje, illetve beszerelése is megvalósult.

Az udvaron fából készült mozgásfejlesztő eszközök biztosítják a gyermekek szabad játékát. Az udvari játékok az évek során elhasználódtak, baleset veszélyessé váltak. Idén nyáron az udvari játékok felújítása és új játékok, játéktároló beépítése is megtörtént. Az óvoda a gyermekek fejlesztését szolgáló eszközökkel nagyon jól felszerelt.

A településen élő emberek többsége fizikai munkával keresi kenyerét. A településen kevés a munkalehetőség, a környező munkahelyekre járnak az emberek dolgozni. Az óvodás szülők nagyrésze is munkavállaló, de sajnos vannak családok, ahol egyik szülő sem dolgozik. Ott a súlyos anyagi gondok nagy problémákat okoznak. Gyermekeink motiváltságát, az óvodához való viszonyukat, tanulási kedvüket nagymértékben meghatározza az, hogy milyen családi háttérből, kulturális és szociális milióból jöttek.

A sikeres integrációs nevelés érdekében igényt tartunk a támogató környezet, az óvodán belüli és kívüli segítségére (az óvoda dolgozói, szülői-, helyi közösségek, helyi irányítás-önkormányzatok).

Az óvoda tágas, utcai frontra néző épületben kapott helyet, közösen a konyhával.

Helyiségeink kielégítik a minimális szükségleteket. Egy tágas csoportszobánk van, a gyermekek jól elférnek benne. Az épületben kapott helyet az Egészségház (az 1999-es árvíz után új épületet kapott), aminek elköltözése után megkaptuk helyiségeit. Falbontással kialakítottunk egy olyan helyiséget, ami több célra hasznosítható. Itt történik a logopédiai fejlesztés, az SNI gyermekek fejlesztése, és itt kaptak helyet a mozgásfejlesztő játékok, eszközök. Igaz, hogy egyszerre csak kisebb csoportok igényeit tudja kielégíteni. Ebben a részben rendeztünk be egy új irodát, ahol elférnek a munkánkat segítő eszközök. A régi iroda helyén orvosi szobát alakítottunk ki.

Az öltözőnk tágas, hangulatos. Új öltözőpaddal bővítettük a megnövekedett gyermek létszám miatt.

Az eszközöket és felszereléseket jegyzék alapján igyekszünk bővíteni, megújítani, amihez élni szeretnénk pályázati és alapítványi lehetőségekkel. Az óvoda épülete, bútorzata kopott, fűtésrendszere elavult. 2024. januárban a fenntartó pályázati forrásból biztosította a fűtésrendszer felújítását, mely során energia hatékony kondenzációs gázkazán került beépítésre, valamint az óvoda és a konyha fűtése szét lett választva a hatékonyság és takarékoság érdekében.

Óvodánk sajátossága, hogy együtt nevelkednek a településen élő 3-7-8 éves gyermekek. Felvesszük a két és fél éves gyermekeket is, hiszen a szülők részéről nagy igény van rá.

Óvodai nevelésünk családi légkörben folyik, a testvérek, unokatestvérek, szomszédok egy csoportba járnak. A korai óvodai nevelés eddigi tapasztalatai azt bizonyítják, hogy a kicsik nagyon hamar elsajátítják a kialakult szokásokat, a nagyobbak pedig toleránsak, segítőkészek.

Amire büszkék vagyunk:

- A kisgyermekkori környezeti nevelés terén végzett tevékenységünk elismeréseként 2021-ben harmadik alkalommal nyertük el a „ZÖLD ÓVODA” címet
- 2016-ban elnyertük a BIZTONSÁGOS ÓVODA címet. Pályázatot nyújtottunk be az Országos Rendőr-főkapitányság Országos Balesetmegelőzési Bizottság által meghirdetett „Biztonságos Óvoda” programra. A „Biztonságos Óvoda” program legfontosabb célja az óvodai nevelési programba integrálható közúti közlekedésbiztonsági módszertan és oktatási segédletek megismertetése az intézményekkel, óvodapedagógusokkal és ez által az intézmények közlekedésre nevelési tevékenységének támogatása. A „Biztonságos Óvoda” védjeggyel elismerik, hogy az intézmény kiemelt figyelmet fordít a gyermekek biztonságos közlekedésre felkészítésére
- Több, mint tíz éve sikeresen pályázunk a Nemzeti Tehetség Program felhívásaira. Óvodán kívüli tevékenységeket valósítunk meg heti rendszerességgel tehetségkibontakoztató programokkal. Ezek a foglalkozások sokrétű tevékenységeket, különféle anyagokat és eszközöket, valamint lazító napokat biztosítanak a részt vevő

gyermek számára. A szükséges anyagokat, eszközöket a vissza nem térítendő támogatásból tudjuk beszerezni.

- 2017-ben bekapcsolódtunk a Boldogságóra Programba, a 2018/19-es nevelési évtől az Örökös Boldog Óvoda címet birtokoljuk.
- Minden évben kirándulást szervezünk a szülőkkel közösen.

2017. szeptember 1-től részt vettünk az EFOP 3.1.3 „Esélyteremtő óvoda” projektben, melynek kedvezményezettje az Oktatási Hivatal. A projekt a hátrányos és a halmozottan hátrányos gyermekek előmenetelét segítette.

Az „Esélyteremtő óvoda” projekt célja volt, hogy országszerte közös munkával léte jöjjön egy olyan intézményhálózat, melynek tagjai az esélyteremtő nevelési eljárásokat eredményesen alkalmazzák és képesek azokat más óvodákkal is megismertetni. Mindezzel hozzájárulva a hátránykompenzáló képesség hatékonyságához, a társadalmi helyzetből fakadó hátrányok mérsékléséhez.

A Zöld Óvoda, a Biztonságos Óvoda, valamint az Örökös Boldog Óvoda Boldogságóra programja havi bontásban az éves vezetői munkaterv részét képezi.

2. Óvodai nevelésünk alapelvei, célja

Színvonalas nevelőmunkát, az intézmény stabilitását kívánunk biztosítani, amihez szükséges a folyamatos megújulás.

Célunk, hogy az óvodánkba járó gyermekek nyugodt, szeretetteljes, családi légkörben nevelkedjenek. Tudjuk, hogy a gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, óvodánk kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be a nevelés folyamatában.

Óvodai nevelésünk a gyermekek teljes személyiség kibontakoztatásának elősegítésére irányul. Minden gyermek egyenlő eséllyel részesül a színvonalas nevelésben.

Valljuk, hogy az óvoda alapvető tevékenysége a játék, amely a személyiségfejlesztés alapvető eszköze, és hogy minden gyermek csak önmagához képest fejleszthető.

Tiszteletben tartjuk a gyermekek eltérő testi-lelki szükségleteit, melyeknek kielégítését egyénre szabott módszerekkel kívánjuk elérni.

A tapasztalatszerzés alapjának a cselekedtetést, cselekvést tekintjük.

Szervezett tevékenységeinkkel olyan szocializációs színteret kívánunk teremteni, ahol a gyermekek megszerezhetik a koruknak megfelelő műveltséget, a felnőttek és társaik közvetítésével jártasságot, készséget szerezhetnek a társas viselkedés, az együttműködés, a tanulás elsajátításához.

Arra törekszünk, hogy gyermekeink az óvodáskor végére olyan kompetenciákkal rendelkezzenek, melyek elősegítik a sikeres iskolai élet megkezdését.

Pedagógiai Programunk elkészítésekor figyelembe vettük a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét.

2.1 Gyermekképünk:

Óvodai nevelésünk a gyermeki személyiségből indul ki, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény is egyszerre.

Figyelembe vesszük a genetikai adottságokat, az érés sajátos törvényszerűségeit, a környezeti hatásokat, az életkori és egyéni testi, lelki szükségleteket.

A gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszünk, amihez megfelelő személyi és tárgyi környezetet biztosítunk.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, tiszteletben tartja és elfogadja a különbözőségeket.

Mindenki számára biztosítjuk az egyenlő, szeretetteljes nevelést.

Nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

2.2 Óvodaképünk

Az óvodáskorú gyermekek nevelésének elsődleges színtere a család.

Óvodánkban folyó nevelés a családi nevelés kiegészítője, a gyermekek harmadik életévétől (lehetőség szerint 2,5 éves kortól) az iskolába lépésig tart.

Az óvodapedagógusok által szervezett tevékenységek és óvodánk tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermekek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Segítjük, támogatjuk a kisiskolás korba való átlépés pszichikus feltételeinek kialakulását.

A gyermekeket elfogadjuk, tiszteljük, szeretjük, megbecsüljük.

Óvodai nevelésünk elősegíti a gyermekek személyiségének fejlődését, egyéni készségeinek, képességeinek kibontakoztatását, a hátrányok csökkentését.

Figyelembe vesszük az egyéni sajátosságokat, az eltérő fejlődési ütemet.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Feladat:

- a gyermeki szükségletek kielégítése,
- érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése,
- testi, szociális, értelmi képességek egyéni és életkor specifikus alakítása,
- az életkornak és fejlettségnek megfelelő tevékenységek, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játék biztosítása,

- az életkorhoz és egyéni képességekhez igazodó műveltségtartalmak, emberi értékek közvetítése,
- az egészséges fejlődéshez szükséges személyi és tárgyi környezet biztosítása.

3. Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Nevelésünk három fő területe foglalja magába a részfeladatokat, melyek szorosan kapcsolódnak egymáshoz:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

3.1 Az egészséges életmód alakítása

Az egészség megvédése társadalmi és egyéni feladat. A kisgyermek egészségéért a család mellett óvodánk is felelősséggel tartozik. Ahhoz, hogy jól átgondolt, jól megszervezett és eredményes egészségnevelő munkát tudjunk végezni, elsősorban a felnőttek – óvodapedagógusok és segítők – egészségtudományi, egészségvédelmi szemléletének fejlesztésére volt, és van szükség, másodsorban pedig megfelelő motívumok fejlesztésével a korszerű megelőzés, a prevenció a feladatunk.

Az óvodai élet 3-4 évében az egészséges életmódra történő felkészítés meghatározó, hiszen ebben az életkorban megszerzett ismeretek, készségek és szokások a későbbi életvitelt jelentősen befolyásolják. Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermekek testi fejlődésének elősegítése óvodánkban kiemelt jelentőségű.

Cél:

- Az egészséges életvitel igényének alakítása.
- Az egészség védelme, a betegségek megelőzése.
- Az egészséget károsító magatartások megelőzése, illetve visszaszorítása, melyek elősegítik a gyermekek növekedését, fejlődését, valamint hozzájárulnak egészségük megőrzéséhez, jó közérzetükhöz.
- Az élet alternatívái közül az egészséget választó képességek kialakítása és fejlesztése.

Feladat:

- A gyermekek gondozása, testi szükségleteik, mozgásigényük kielégítése.
- Harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- Testi képességek fejlődésének elősegítése.
- A gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek, fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek

fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.

- A gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- A környezettudatos magatartás megalapozása, megfelelő szakemberek bevonásával prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása. A felállított szabályok érthetők és teljesíthetők legyenek, megismerésük és megtanulásuk fokozatosan történjen.
- A szokások kialakításában – a rögzítésben- az ismétlési lehetőségek biztosítása.
- Az elsajátításhoz szükséges készségek fejlesztése.
- A helyes viselkedés rögzítése, biztosítva a pozitív visszacsatolást.
- Legyen jelen a követendő, pozitív modell / gyermek, felnőtt, szülő /, legyen jó kapcsolat a modell és a gyermekek között.
- A szokás kialakításához társuljon pozitív érzelem, s ez fokozatosan terelődjön át az eredményekre.
- A gyermekek a fejlesztés során jussanak sikerélményekhez.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

A tisztálkodási feladatokat, önállóan, felszólítás nélkül elvégzi (mosakodás, WC-használat, fésülködés, orrfújás, fogmosás).

- A tisztálkodási eszközöket megfelelően használja, és a helyére teszi (törülköző, szappan, fésű).
- Tüsszentéskor, köhögéskor megfelelően használja a papírzsebkendőt.
- Önállóan, helyes sorrendben öltözik, vetkőzik, ruháját a kijelölt helyre teszi el, cipőjét megpróbálja bekötni.
- Étkezés közben önállóan dönt az elfogyasztásra kerülő étel mennyiségéről, önállóan önt magának és társainak is.
- Készség szinten használja a kanalat, villát, kést.
- Étkezés közben kulturáltan viselkedik, étkezik.
- Vigyáz környezetének rendjére, tisztaságára.
- Ismeri a szelektív hulladékgyűjtés okát és mikéntjét.
- Életkorának megfelelően edzett.
- Évszaktól függetlenül, szívesen mozog a szabadban.
- Ismeri és betartja a balesetvédelmi magatartásformákat.
- Ismeri a környezetre káros anyagokat, és ezek hatását az egészségre, a környezetre, emberekre, állatokra és a növényekre. (szemetelés, füst, por, piszkos víz, olaj).
- Elsajátítja a környezet védelméhez és megóvásához szükséges szokásokat.

Az 1-es típusú diabétesszel élő gyermekek ellátása:

Az Nkt. 2021. szeptember 1. napján hatályba lépő módosítása a 2021/2022. nevelési évtől kötelezettséget telepít az óvodákra az inzulinfüggő cukorbetegségben szenvedő, óvodai nevelésben részt vevő gyermekek indokolt esetben történő, intézményben megvalósuló speciális ellátása tekintetében.

Nkt. 62. § (1a) * A nevelési-oktatási intézmény, többcélú intézmény igazgatója a 14 évnél fiatalabb 1-es típusú diabétesszel élő gyermek, tanuló részére abban az időtartamban, amikor az óvoda, az általános iskola, a fejlesztő nevelést-oktatást végző iskola, a kollégium, a hat és nyolc évfolyammal működő gimnázium vagy a szakgimnázium ötödik-nyolcadik évfolyamán az intézmény – beleértve az ilyen köznevelési alapfeladatot ellátó többcélú intézményt is – felügyelete alatt áll, az 1-es típusú diabétesszel élő gyermek, tanuló szülőjének, más törvényes képviselőjének kérelmére, a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi intézmények szakmai iránymutatása alapján az (1b)–(1e) bekezdés szerinti speciális ellátást biztosítja.

(1b) * Az intézmény igazgatója a pedagógus vagy érettségi végzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatottja számára az (1a) bekezdés szerinti esetben és módon előírhatja a) a vércukorszint szükség szerinti mérését, b) szükség esetén, orvosi előírás alapján. a szülővel, más törvényes képviselővel, a megadott kapcsolattartási módon egyeztetve, az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulin beadását.

(1c) * A nevelési-oktatási intézmény igazgatója az (1b) bekezdés szerinti feladat ellátását a) olyan pedagógus vagy legalább érettségi végzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személy útján biztosítja, aki a hivatal által szervezett, a feladat ellátásához kapcsolódó ismeretekről szóló szakmai továbbképzésen részt vett, és aki a speciális ellátásban való részvételt vállalja, vagy b) iskolaorvos vagy iskolavédőnök útján biztosítja.

Intézményünkben a szülő kérelme alapján biztosítjuk az 1-es típusú diabétesszel élő gyermekek ellátását.

Az ellátáshoz szükséges tanúsítvány az Oktatási Hivatal által szervezett továbbképzésen szerezhető meg, melyet mindkét óvodapedagógus elvégzett.

A gyermek szakszerű ellátásán túl a szülő a 328/2011. kormányrendelet alapján igényelheti a diétás étrend biztosítását. A diétás étkezés a szülő írásbeli nyilatkozata alapján az intézménybe bevitt, vagy a szülő által az intézménybe rendelt étel intézményben történő elfogyasztásának lehetővé tételével is biztosítható. Ez esetben biztosítjuk a hűtés, a melegítés és a fogyasztás megfelelő feltételeit a hatályos jogszabályok és szakmai előírások betartásával.

Az 1-es típusú diabétesszel élő gyermekek ellátási folyamata az intézményben:

- szülői kérelem benyújtása mellékelt szakorvosi javaslattal,
- szülői nyilatkozat diétás étrend biztosításáról,
- diétás étrend biztosítása szülői nyilatkozat alapján,
- a gyermek rendszeres vércukorszint mérése szakorvosi előírás szerint.

- az ellátáshoz szükséges eszközök, gyógyszerek megfelelő tárolása,
- az előírt időközönként szükséges mennyiségű inzulin beadása,
- megfelelő, előírás szerinti időben történő étkezés biztosítása,
- kapcsolattartás, együttműködés a szülővel, szakemberekkel.

A cukorbeteg gyermek, napi rutinjának része a rendszeres vércukorszint mérés, valamint az étkezések, az inzulin és a tevékenységek beosztása. A cukorbetegség sikeres menedzseléséhez együtt kell működnie a gyermeknek, a szülőnek/törvényes képviselőnek, a gyermeket gondozó egészségügyi szakembereknek és az intézmény minden dolgozójának.

Szülő/törvényes képviselő feladata:

- gondoskodik az eszközökről és az inzulinról, amelyek szükségesek a gyermek ellátásához,
- megadja a vészhelyzeti elérhetőségeket, amelyeket váratlan helyzetekben használni lehet,
- megadja a gyermek étkezési rendjét,
- jelzi az óvodának, ha változik az ellátási terv,
- megtanítja a gyermeknek, hogy szóljon bármelyik dolgozónak, ha rosszul érzi magát,
- gondoskodik arról, hogy a gyermeknél mindig legyen kéznél (öltözőszekrényben, vagy a csoportban dolgozó felnőttnek átadva) gyorsan felszívódó szénhidrát arra az esetre, ha leesne a vércukorszintje.

Az intézmény feladata:

- egyeztet a szülőkkel/törvényes képviselővel az ellátási tervvel kapcsolatban,
- egyeztet a gyermek napirendjéről.
- megállapodik arról, hogy milyen esetben kell értesíteni a szülőt/törv. képviselőt,
- gondoskodik a gyermek állandó felügyeletéről.

Diabéteszes rosszullét felléphet: a vércukorszint hirtelen leesik (hipoglikémia).

Tünetek: hideg verejték, sápadtság, remegés, fejfájás, szédülés, homályos látás, gyengeség, fáradtság, éhségérzet, szapora pulzus, izgatott állapot, hányinger, tudatzavar, szorongás, ingerlékenység.

Okai lehetnek: ha a beteg az inzulin beadása után nem étkezett, későn étkezett, túl sok inzulin van a szervezetben, túl kevés szénhidrátot fogyasztott, kimerítő testmozgást végzett, rossz helyre, pl. izomba kapta az inzulint, ahonnan gyorsabban szívódik fel.

Ha magas vércukorszint (hiperglikémia):

Tünetek: erős szomjúság, gyakori vizelés, ingerlékenység, hasfájás.

Okai lehetnek: túl kevés a szervezetben az inzulin, túl sok szénhidrátot fogyasztott a gyermek, betegség (pl. megfázás, influenza), egyéb stressz, szorongás (pl. családi problémák).

Amennyiben a magas vércukorszint több napon keresztül előfordul, értesíteni kell a szülőket és a gyermek kezelőorvosát.

A vércukorszint hirtelen felmegy (ketoacidózis):

Tünetek: acetonszagú lehelet, hányás, kipirult arc, beesett szem, száraz, lepedékes nyelv, szapora légzés. Ez a folyamat nem egyik pillanatról a másikra következik be, tehát, ha az elején beavatkozunk, a beteg nem kerül súlyos állapotba. Legfontosabb feladat, hogy a tüneteket észleljük, felismerjük. A tünetek észlelését követően első feladat a gyermek eltávolítása a gyermekcsoportból, a vércukorszint mérése és az eredménynek megfelelő eljárás. A ketoacidózis megelőzése a normális inzulin-cukor bevitelével lehetséges.

Minden esetben kapja meg a gyermek az inzulinját és tartsuk be az előírt diétát. Az inzulin szakszerű tárolása az intézmény feladata, előírás szerinti adagolását továbbképzésen részt vett szakember végezheti.

Testmozgással kapcsolatos tudnivalók:

- a testmozgás időtartama és intenzitása befolyásolja a vércukorszintet,
- a vércukorszint leesésének elkerülése érdekében szükség lehet arra, hogy a gyermek sportolás előtt, alatt és után egyen valamit,
- sportolás előtt ellenőrizni kell a vércukorszintjét,
- a testmozgás kiemelt szerepet játszik a cukorbetegség kezelésében, néhány feltétel betartása mellett azonban a gyermek minden óvodai tevékenységben részt vehet.

A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek:

Az Nkt. alapján tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló: az a gyermek, tanuló, akinek kezelése az Eütv. 89. §-a szerinti járóbeteg-szakellátásban vagy az Eütv. 91.§-a szerinti általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos véleménye alapján az adott nevelési évben, tanévben a harminchat nevelési napot, tanítási napot várhatóan meghaladja, és emiatt az óvodai nevelésben a 8. § (2) bekezdése szerinti formában nem tud részt venni.

Lényeges, hogy a tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek esetében az adott egészségügyi állapotból eredő sajátosságok és az óvodakötelezettséggel összefüggő alapvető jogok és kötelezettségek összhangba kerüljenek.

Minden ellátórendszeri tagot a gyermek megsegítésén dolgozó teambe sorolhatunk. Az együttműködés fő célja az érintett gyermekek társadalmi re integrációjának a biztosítása. Ehhez elengedhetetlen a teljes betegút időszaka alatti pedagógiai ellátásuk megtervezése és nyomon követése. Ennek alapfeltétele a szülő és minden ellátó számára és részéről a pontos tiszta és átlátható kommunikáció. A szülő kérésére és beleegyezésével minden tag köteles a tőle kért információkat megadni, és a gyermek érdekében együttműködni.

Az intézmény feladatai a tartósbeteg gyermekek esélyegyenlőségének, fejlesztésének, rehabilitációjának biztosítása érdekében a kórházi lét szakaszában:

- kapcsolatfelvétel a családdal az igények, lehetőségek egyeztetése céljából,
- a kortársak és a nevelőtestület informálása,
- esetgazda (a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus) kijelölése, aki az adott időszakra vonatkozó heti tervet, fejlesztési feladatokat, SNI gyermek esetében a gyógypedagógus által elkészített, az adott időszakra vonatkozó egyéni fejlesztési tervet a szülőnek írásban és/vagy online formában megküldi.

A szülőkötelessége a megkapott oktatási anyagot a kórház pedagógusnak átadni. A

közösségben tartás megszervezése.

Az aktív kezelés ideje alatt, az adaptációs otthonlét és az aktív kezelések lezárását követő otthon tartózkodás időszaka során:

- az esetgazda az adott időszakra vonatkozó heti tervet, fejlesztési feladatokat, SNI gyermek esetében a gyógypedagógus által elkészített, az adott időszakra vonatkozó egyéni fejlesztési tervet a szülőnek írásban és/vagy online formában megküldi,
- amennyiben lehetőség van rá családlátogatás. Szükség szerint online kapcsolattartás.

Visszatérés az óvodába, utógondozás:

- a fokozatos visszatérés kidolgozása, a nevelőtestület bevonása,
- szükség szerint kapcsolatfelvétel a Szakszolgálattal, szakértői bizottsággal, gyermekvédelemmel.

A fokozott kockázatú allergiás gyermek ellátása az óvodában:

25. § (5a) * A köznevelési intézménynek biztosítania kell a) a 62. § (1a)–(1e) bekezdése szerint a diabétesszel élő, valamint b) a fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermekek, tanulók egészségének megőrzésére fordított fokozott figyelmet.

(5b) * A szülő, törvényes képviselő, a nagykorú tanuló az (5a) bekezdés a) és b) pontja szerinti körülmény fennállásáról a köznevelési intézményt legkésőbb a gyermek óvodai jogviszonya, a tanuló tanulói jogviszonya létesítésekor tájékoztatja.

(5c) * Ha a szülő, törvényes képviselő, a nagykorú tanuló az (5a) bekezdés a) és b) pontja szerinti körülmény fennállásáról a gyermek óvodai jogviszonya, a tanuló tanulói jogviszonya létesítését követően szerez tudomást, akkor a szülő, törvényes képviselő, a nagykorú tanuló a köznevelési intézményt a tudomásszerzést követően erről haladéktalanul tájékoztatja.

Az allergiás és anafilaxiára hajlamos gyermekek speciális ellátásra vonatkozó eljárásrend:

Intézményünk fogadja az allergiás és anafilaxiára hajlamos gyermekeket. Ellátásukat vagy az intézmény vagy szülő biztosítja.

A nyilatkozatot minden szülő büntető jogi felelőssége tudatában kitölti, és az orvosi szakvéleménnyel együtt az igazgatónak eljuttatja.

A szülők írásbeli nyilatkozata alapján az óvodába bevitt, vagy a szülő által rendelt étel intézményben történő elfogyasztásának lehetővé tételével is biztosítható a speciális étrend. Ez esetben biztosítjuk a hűtés, a melegítés és a fogyasztás megfelelő feltételeit a hatályos és szakmai előírások betartásával.

Az allergiás és anafilaxiára hajlamos gyermekek ellátási folyamata az intézményben:

- szülői kérelem benyújtása mellékelt szakorvosi javaslattal,
- szülői nyilatkozat speciális étrend biztosításáról,
- speciális étrend biztosítása szülői nyilatkozat alapján,
- az ellátáshoz szükséges eszközök, gyógyszerek megfelelő tárolása,
- az előírt szükséges gyógyszerek beadása, befűzése,
- kapcsolattartás, együttműködés a szülővel, szakemberekkel.

Szülő/törvényes képviselő feladata:

- gondoskodik az eszközökről és a gyógyszerekről, amelyek szükségesek a gyermek ellátásához,
- megadja a vészhelyzeti elérhetőségeket, amelyeket váratlan helyzetekben használni lehet,
- jelzi az óvodának, ha a gyermek állapotában változás történik,
- megtanítja a gyermeknek, hogy szóljon bármelyik dolgozónak, ha rosszul érzi magát.

Az intézmény feladata:

- egyeztet a szülőkkel/törvényes képviselőjével a gyermek állapotával kapcsolatban,
- értesíti a szülőt/törv. képviselőt,
- azonnal ellátja az allergiás reakciót mutató gyermeket,
- azonnal értesíti az egészségügyi szervet,
- gondoskodik a gyermek állandó felügyeletéről.

Óvodapedagógusi feladatok:

- speciális étrend követése,
- allergén anyaggal való érintkezés elkerülése,
- tüneti kezelésére szolgáló eszközök és azok használatának megismerése,
- szülőkkel történő folyamatos kapcsolattartás,
- tartós betegséget igazoló orvosi szakvélemény bekérése.

Allergiás reakció tünetei:

- bőrpír,
- csalánkiütés,
- duzzanat,
- orrfolyás,
- szemviszketés,
- ödémásodás,
- szédülés,
- láz,
- fáradékonyság,
- hasmenés, hányás,
- nehézlégzés,
- ájulás,
- eszméletvesztés.

Lehetséges okok:

- pollenek, fűvek, fák,
- háziállat,
- poratka,
- rovarcsípés,
- penészgomba,
- étel,

- asztma,
- gyógyszer,
- illatanyagok.

Minden esetben kapja meg a gyermek gyógyszerét és tartjuk be a speciális étrendet.

3.1.1 EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

Az egészségfejlesztés célja:

Az óvodai egészségfejlesztés célját a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § határozza meg, mely szerint:

(1) A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

(2) A nevelési-oktatási intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési- oktatási intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

Az egészség meghatározása:

Az egészség fogalmát az Egészségügyi Világszervezet így definiálta:

"Az egészség a testi (fizikai), a szellemi (pszichikus) és a társas-társadalmi (szociális) jólét állapota, nem csupán a betegség és nyomorékság hiánya."

Az élet és az egészség, az embernek semmi mással nem pótolható alapvető értéke. Nélküle sem egyéni, sem társadalmi lét, sem kultúra nem valósítható meg. Az egészség megszerzése, fenntartása és fejlesztése az egyed, illetve a közösség egész életén át tartó, az élethez, a sikeres önmegvalósításhoz és a társkapcsolatokhoz szükséges feladatát képezi. Az egészségvédő és egészségfejlesztő magatartáselérésének feltétele azoknak az alapképességeknek az elsajátítása, amelyek az egészséget védik, fejlesztik, ha kell, korrigálják.

Napjainkban az egészség megtartása, fejlesztése, az életre, a sikerre vonatkozó kompetenciák kialakítására épül, amely feltételezi a személyiség (testi, érzelmi, értelmi, akarati és társkapcsolati viselkedés) megismerését, gyakorlással erősíti a különböző élethelyzetekben a testi-lelki edzettséget, pótolja, kiegészíti a hiányzó egészségvédő képességet, továbbá attitűddé alakítja az egészségvédő magatartást.

Egészségfejlesztés kisgyermekkorban

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja az óvodai nevelés alapvető feladatának a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelöli meg. Ezeknek a szükségleteknek kielégítése biztosíthatja a kisgyermek egészséges fejlődését, a legteljesebb egészségi potenciáljának elérését, azaz a lehetőséget arra, hogy a gyermek a mindennapi élet alternatívái közül a legegészségesebbet válassza. Az egészség fejlesztése kisgyermekkortól kezdődik, így az óvodai egészségnevelés megalapozó jelentőségű a személyiségfejlesztésben. Az egészségvédő potenciál fejlesztése megköveteli, hogy az óvodai nevelés segítse az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését, az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását.

Az egészség védelme tanítható, fejleszthető. A kisgyermekkorban történő egészségre nevelésnek az élet további szakaszaira is kiható jelentősége van. Ezeket figyelembe véve az óvodai egészségfejlesztés kiemelt nevelési terület. Az óvodai nevelés elválaszthatatlan része az egészség fejlesztésére (promóció) és az egészségkárosodás megelőzésére (prevenció) irányuló egészségnevelő tevékenység. Mindkét egészségfejlesztési feladat vonatkozik a testi, a lelki és szociális nevelő tevékenységre.

Az egészségnek a nevelési folyamat minden mozzanatában alapozó szerepe van. A modern értelmezésű egészségnevelés széleskörűen készíti fel az óvodás gyermeket az egészségvédelmére, edzi a testi erőnlétét, gondozza lelki (érzelmi, akarati, értelmi) kiművelését és az embertársakkal kapcsolatos (szociális) együttműködési készségét.

Az egészség hármass (testi, lelki, társ kapcsolati) jellemzője megbonthatatlanul egybefonódik a személyiségfejlesztés feladatával, annak védelme, fejlesztése nem önálló nevelési feladat.

A speciális egészségfejlesztő szempontokra és módszerekre az óvodapedagógusnak tudatosan kell felkészülnie.

Az egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok:

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (3) A nevelési-oktatási intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen

- a) az egészséges táplálkozásra nevelés,
- b) * az egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő mindennapos testnevelés és az azt kiegészítő egyéb testmozgás, iskolai sporttevékenység,
- c) * a lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek és a művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése, a lemorzsolódás csökkentése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerfogyasztás, a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése,
- d) * az egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése,
- e) * területére terjednek ki.

Egészséges táplálkozás

Az egészségfejlesztési program az óvodás gyermekek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítését szolgálja. A helyes étkezési szokásokat kisgyermek korban kell kialakítani épp úgy, mint az egészséges életmód egyéb jellemzőit, összetevőit, pl. a mozgásigény kifejlesztését, az alapvető személyi higiénés ismeretek elsajátítását és begyakorlását.

A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása, mivel az óvodás gyermek fejlődésének egy olyan periódusában van, melyre jellemző a nagyfokú és rendszeres fizikai aktivitás, a szervezet gyors növekedése, ami ennek megfelelő tápanyagfelvételt tesz szükségessé. A teljesítés nemcsak anyagiakon (élelmezési normán), de szemléleten (étrend-összeállításon), óvónői leleményességen (egészségpedagógiai kulturáltságon) és a szülők segítő együttműködésén is múlik.

A gyermeknek az egészséges táplálkozás érdekében naponta az öt alap élelmiszercsoport mindegyik tagjából kell fogyasztania. Az intézményünkben különösen odafigyelünk a gyermekek egészséges étkeztetésére. A gyermekek gyakran fogyasztanak tejtermékeket, és az idénynek megfelelő gyümölcsöt és zöldségeket.

Óvodánkban az étkezéseket délelőtt és délután folyamatosan, délben kötött keretek között szervezzük. Az intézményben tízórai, ebéd, uzsonna áll a gyermekek rendelkezésére. Az óvodai élelmezés nem tudja biztosítani a gyermekek számára az egész napra szóló élelmiszerek szükségességét, ezért igyekszünk meggyőzni a szülőket, hogy töröljék gyermekük étkezési szokásrendjéből a túl cukros, sós, zsíros ételeket, a cukrozott szörpöket, kólaféléket, a chipset, édességet.

Óvodánkban 2024. augusztus 21-től tálaló konyha működik.

A gyermekek étvágyát, eltérő szokásait figyelembe vesszük. Nem erőltetjük az ételt, de kínálunk, igyekszünk megszerettetni az új ízeket. A kiválasztó szervek megfelelő működése érdekében a gyermekeknek folyadékot állandóan biztosítunk a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

Nem az étel elkészítése, hanem az étkezés lebonyolítása alkotja az óvodapedagógus egészségpedagógiai feladatát. Az étkezéshez való előkészületben a gyermekek is vegyenek részt - egyéni fejlettségüknek megfelelő szinten -, és legyenek részesei étkezéskor az önkiszolgálásnak.

Óvodánkban kialakítandó és rögzítendő szokások

Táplálkozási szokások:

- Étkezések ritmikus időben történő elosztása, napirendbe épülése.
- Megfelelő mennyiségű folyadék biztosítása a nap bármely időszakában.

- Egyéni szükséglet, igényeket kielégítő, mennyiségileg elegendő, minőségileg megfelelő ételek étrend be iktatása.
- Kulturált étkezési szokások kialakítása:
 - esztétikus, alkalomhoz illő teríték,
 - helyes evőeszköz használat,
 - kulturált, nyugodt étkezés,
 - étkezés közbeni helyes viselkedés.
- Segédkezés, majd önálló munkavégzés – terítés az étkezés előkészületeiben, önkiszolgálás, naposság.
- Betegségek megelőzése egészséges ételek, italok és kiegészítő élelmiszerek fogyasztásával (pl. fogszuvasodás, cukorbetegség stb.).

Feladatok:

- Kulturált étkezési körülményeket biztosítunk.
- Óvodai napirend keretében az óvodapedagógusok a dajkával együttműködve ismertesse meg a gyermekeket új ízeket, addig ismeretlen étel- és italféleéseket.
- Az étkezés öröm legyen a gyermekek számára, jó hangulatot teremtünk az ételek elfogyasztásához.
- Intenzív rágásra ösztönözzük a gyermekeket.
- Folyadékot, óvodában ivóvizet folyamatosan biztosítunk.
- Életkoruknak, egyéni fejlettségüknek megfelelően kanál, villa, kés helyes használatával ismertetjük meg a gyermekeket.
- Az étkezés végén az asztalok rendjének helyreállításának irányítása a dajka feladata.
- Fokozottan ügyelünk a táplálék érzékeny gyermekek diétájára.
- A szülők támogatásával gyümölcs- és zöldség salátát készítünk heti egy alkalommal.
- Tanácsot adunk a szülőknek (szülői értekezleten, fogadóórán, kötetlen beszélgetés keretében), hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki.
- Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében játékos alkalmakat teremtünk arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. salátakészítés, tízórai összeállítás).
- Minden érzékszervet megmozgatunk a tapasztalatszerzés során, ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel: őszi piacot, zöldséges üzletet, kerteket látogatnak, kóstolók és salátakészítés zöldségből, gyümölcsből.

A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végére:

- Önállóan el tudják dönteni, hogy mennyi ételt fogyasztanak.
- Önállóan töltenek vizet a kancsóból.
- Ismerik a kulturált étkezés szokásait, higiénikusan étkeznek.
- Szívesen kóstolnak meg új ízeket.
- Ismerik a fogyasztott ételek, gyümölcsök, zöldségek nevét.

- Változatos formában eszik a zöldségeket, gyümölcsöket, szívesen fogyasztanak cukormentes édességeket, egészséges ropogtatni valókat.

Mindennapos testnevelés, testmozgás

A mozgásszervek fejlődésének belső, élettani ingere a mozgásra való készítésben mutatkozik meg, ezért a mozgás élettanilag a kisgyermek alapvető életjelensége. A gyermek mozgásigénye folyamatos kielégítésre vár. A változatos mozgáslehetőség biztosítása óvodásaink számára kiemelt feladatunk, ezért minden nap alkalmat teremtünk rá. A kisgyermek mozgásszükségletének kielégítése legnagyobb részt a játéktevékenység útján valósul meg. A játék, a mozgás segíti a gyermeket önmaga és a környező világ jobb megismerésében, a környezet felfedezésében és meghódításában. A felfrissítő, edző mindennapi testnevelés középpontjában is a sok mozgással járó játék áll. Emellett korcsoportra szabott, testnevelési csoportos foglalkozást is tartunk hetente, amelyen olyan elemi mozgásokat tanulnak és gyakorolnak a gyermekek, amelyek sportági mozgásokból levezethetők, de elemi jellegüknél fogva már elveszítették sportági jellegüket. (mászás, járás, futás, ugrás, dobás, elkapás).

A gyermekek fokozott mozgásigényének kielégítését jól szolgálják az udvari játékok és munkaeszközökkel való munkálkodások. Ha az idő engedi, sokat tartózkodunk a szabadban. Az udvari tevékenység mellett a séta, kirándulás egészíti ki a levegőzést.

A mozgáshoz változatos eszközöket biztosítunk, melyek alkalmasak a nagy és finommozgások fejlesztésére. Az egyensúlyérzék kialakítására speciális eszközöket is használunk.

A négy-öt éves korban kialakuló alakváltozás, a hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartás, ezért a szervezett foglalkozások keretében prevenció, fejlesztő tornagyakorlatok végzésével segítjük a gerinc deformitások megelőzését. A lábboltozatot erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermek lábtartását javítjuk.

A napi rendszeres testmozgással célunk az egészséges életvitel megalapozása, a testmozgás, a szabadban való tartózkodás igényének és a rendszeres testedzés szokássá alakítása.

Feladatok:

- A gyermekek egészséges fejlődése érdekében megteremtjük azokat a feltételeket, amelyek elősegítik a biológiai fejlődést, követik a szervezet teherbíró-, ellenálló- és alkalmazkodóképességét, valamint fejlesztik erejüket, ügyességüket, gyorsaságukat és állóképességüket.
- Az udvar adta lehetőségeket maximálisan kihasználjuk a gyermekek nagymozgásának fejlesztéséhez (járás, futás, kúszás, mászás, ugrálás).
- Az udvari mozgásfejlesztő játékok használatán kívül, felnőtt felügyelete mellett biztosítjuk a fáramászás lehetőségét, valamint használhatják az óvoda és a saját

tulajdonukat képező futóbicikliket, kismotorokat, rollereket az óvoda udvarán a szabályok betartásával.

- Minél több alkalmat biztosítunk a szabad mozgásra, mivel a gyakorlás lehetőséget ad az irányított mozgás-tevékenység alatt megismert mozgásformák többszöri ismételtesére.
- A mozgásos tevékenységet, s azok eszközeit mindenkor a gyermekek életkorához, egyéni szükségleteihez, egyéni fejlettségi szintjéhez és a csoport összetételéhez méretezzük.
- Irányított mozgásos játékokat szervezünk mindhárom korosztálynak heti egy alkalommal, különböző időkerettel.
- Megtervezzük a helyet, időt, és a közegekben való mozgást fokozatos terheléssel, figyelembe véve a korosztályok életkori sajátosságait.
- Időjárástól függően (köd, -5 fok, eső, viharos szél esetén nem) legalább napi 1-3 órát biztosítunk a gyerekeknek a szabad levegőn tartózkodásra.
- A nyári napirend alakításánál törekszünk az egész napos levegőn való tartózkodásra, figyelembe véve a Nemzeti Népegészségügyi Központ szakmai ajánlását.
- Az általános balesetvédelmi szabályokat megismertetjük, begyakoroltatjuk és ellenőrizzük a gyermekek biztonságának és egészségének védelme érdekében.
- A mozgás utáni regenerálódást biztosítjuk.
- A szülőket bevonjuk a programokba.
- Nemzeti Népegészségügyi Központ szakmai ajánlását.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- Képesek harmonikusan együttműködni társaikkal a mozgásos tevékenységekben.
- Örömként élik meg a közös mozgást.
- Összerendezett a mozgásuk, finommozgásuk, jó az egyensúlyésztelésük.
- Biztonságosan használják a mozgásfejlesztő és mozgásostevékenységekhez szükséges eszközöket.
- Szívesen tartózkodnak a szabad levegőn, természetes igényükké válik a szabadban való mozgás.

Balesetek megelőzése, elsősegélynyújtás

A gyermekek játék, mozgás, különféle tevékenykedése közben esetlegesen bekövetkező balesetének és a vele járó fájdalmának elkerülését szolgálja.

A balesetek megelőzésére nevelés, elsősegélynyújtás célja:

A gyermekek egészségének és testi épségének védelme. A gyerekek ismereteinek bővítése a vészhelyzetek vagy balesetek során elvégzésre váró legfontosabb teendőkről, hangsúlyosan azokról, amit ők el is tudnak végezni.

Feladat:

- Felhívjuk a gyermekek figyelmét a környezet veszélyeire.
- Megismertetjük, begyakoroltatjuk és ellenőrizzük a helyes magatartási formákat, az általános balesetvédelmi szabályokat a gyermekek biztonságának, egészségének védelmében és a balesetek elkerülésének érdekében (a csoportnaplóban minden évben rögzíti is azokat).
- Az óvó és védő előírásokat a csoport életkorához és fejlettségi szintjéhez alkalmazkodva ismertetjük meg a gyermekekkel (kirándulások, kezdeményezések, játék stb. előtt)
- Gondoskodunk a gyermekek testi épségének megóvásáról és erkölcsi védelméről (az óvodába lépéstől annak elhagyásáig, valamint az óvodán kívüli programok idején is).
- Folyamatosan ellenőrizzük az óvodai udvari játékok biztonságos állapotát (probléma esetén az igazgató intézkedik).
- Megismertetjük és gyakoroltatjuk a gyermekekkel a játékeszközök, használati tárgyak, evőeszközök, valamint a tevékenységek során használt szerszámok biztonságos használatát.
- Valós környezetben ismertetjük meg a közlekedés szabályait a gyermekekkel, majd szituációs, vagy szabályjátékok során is gyakoroltatjuk azokat.
- Biztosítjuk az elsősegélynyújtás tárgyi és személyi feltételeit.
- Baleset esetén, az elsősegélynyújtást követően azonnal mentőt, orvost hívunk, és értesítjük a szülőt.
- A bekövetkezett gyermekbaleseteket nyilván kell tartani. A nyolc napon túl gyógyuló sérüléssel járó gyermekbaleseteket haladéktalanul ki kell vizsgálni.

Fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Szükség esetén segítséget tud hívni (felnőtt értesítése, vagy esetleg mentőhívás).
- Ismeri a beteggel való kapcsolatteremtés módját, és a könnyebb sérülések ellátását.
- Tudja mit tartalmaz, és mire való az elsősegély doboz.
- Tudja, hogy egy-egy tárgy, játék, sporteszköz (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrás, és mire érdemes odafigyelnie a balesetek megelőzése érdekében.
- Betartja a játék, tevékenykedés, mozgás közben a kialakult szabályokat és elvárható magatartásformákat.

Személyi higiénia (testápolás, öltözködés, pihenés)

A gyermek a családból érkezik az óvodába, magával hozza az otthoni higiénés szokásokat, amelyek nem feltétlenül azonosak az óvoda mindennapos szokás rendjével.

A személyi higiénia fejlesztésének a célja:

A gyermekek személyi higiénia iránti igényének kialakítása, egészségük, testi épségük védelme.

Testápolás:

A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozottságát, rendszeres és szükség szerinti tisztálkodását és igényük kialakulását szolgálja. A gyermek higiénés állapotának megítélése, szükség esetén a testápolás pótlása az óvodapedagógus és a dajka részéről bensőséges ellátást igényel. A higiénés szemlélet átadása tehát nem jelenthet a gyermek számára megszégyenítést. Elegendő időt és szükséges segítséget biztosítunk a gyermekeknek a tevékenység ellátására. Alapkövetelmény, hogy a személyi higiénés felszerelés minden gyermek számára külön-külön álljon rendelkezésre.

Feladat:

- A tisztálkodási folyamat helyes sorrendiségének és technika begyakoroltatása.
- A legfőbb személyi higiéniai nevelési feladatunk a kézmosás szokássá fejlesztése (szeretetteljes légkörben), valamint a legintimebb higiénés tevékenység, a WC és a WC-papír használatának megtanítása. Az óvónő és a dajka részt vállal ennek begyakoroltatásában.
- A tisztaság alapvető fontosságának, a betegségmegelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítjuk a gyermekekben.
- A test tisztántartásán értjük a bőr, fogak, haj, érzékszervek, körmök ápolását, melyre szintén megtanítjuk a gyermekeket.
- A saját személyi felszerelés (törülköző, zsebkendő, fésű, fogmosó-felszerelés) használatára szoktatás.
- A napirend keretei között elegendő időt biztosítunk a gyermekeknek a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére.
- A megvalósításban fejlettség szerinti differenciált segítséget nyújtunk.
- Fokozatosan alakítjuk ki az önállóságot.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek és használják a WC-t.
- Észreveszik bepiszkított kezüket, bőrüket és azt kellemetlennek, zavarónak, a tisztaságot pedig kellemes állapotnak érzik.
- Csak a saját felszerelésüket használják.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat.
- Zsebkendőt önállóan használják köhögéskor, tüsszentéskor egyaránt.
- Segítsenek a kisebbeknek a különböző önellátásra irányuló tevékenységekben.

Öltözködés:

Az öltözködés a gyermekek ruházatának rendezettségét, tárolását, egészségük védelmét, önállósodásuk fejlődését szolgálja.

Az öltözködés során minden gyermeknek szükség szerint segítünk. A szülőket igyekszünk meggyőzni, hogy gyermeküket időjárásnak megfelelően öltöztessék, legyen váltóruhájuk, a ruhákba rajzolják bele a gyermekük jelét.

A szülőket arra ösztönözzük, hogy gyermeküket ne a divat szerint öltöztessék, hanem a kényelem szerint, hogy mozgásukban ne legyenek akadályozva, mert a megfelelő ruházatban a gyermek szabadon mozoghat, jól érzi magát.

A gyermekeknek külön öltöző polcuk van. Külön odafigyelünk és a gyermekeket is figyelmeztetjük, hogy ruhájukat mindig a helyére tegyék.

Az öltözetnek igen fontos része a váltócipő, legyen hajlékony a talp, széles az orr-rész, és megfelelő a méret. Ne akadályozza a láb mozgását, fejlődését és segítse elő a lábizmok tónusának kialakítását, rögzítését. A jól kiválasztott váltócipővel elkerülhető a balesetek túlnyomó része.

Feladatok:

- Az öltözködés helyes sorrendjének megismertetése és begyakoroltatása.
- Technikai fogások megtanítása: gombolás, kötés, cipzározás, kifordítás, eleje- háta, bal-jobb megkülönböztetése.
- Önállóságra, önellenőrzésre szoktatja a gyermekeket az öltözködéssel kapcsolatos résztevékenységekben.
- A környezet rendezettségének megtartása érdekében serkentjük a gyermekeket a ruhák hajtogatására, a cipők és ruházat esztétikus elhelyezésére.
- Alakítjuk a gyermekek saját ruházatának rendezettsége iránti igényét.
- A szülőkkel együttműködve biztosítjuk, hogy a gyermekek ruházata az időjárásnak megfelelő és kényelmes legyen.
- Az időjárásnak megfelelő ruházat használatával, a hőérzet változásainak jelzésével elősegítjük a gyermekek egészségének megőrzését, és edzettségük fokozását.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Teljesen önállóan öltöznek.
- Képesek megválasztani a helyes öltözködési sorrendet.
- Önállóak az adott hőmérsékleti viszonyoknak megfelelő ruházat kiválasztásában.
- Képesek önállóan változtatni ruházatukon az időjárásnak megfelelően.
- Ismerik saját ruhájukat és azt mindig a jelükhöz teszik.
- Tudnak cipőt fűzni és kötni, valamint ruhájukat ki- begombolni.
- Segítenek a kisebbeknek az öltözködésben.

Pihenés:

A pihenés a helyes életritmus alakulását, a gyermekek idegrendszerének egészséges fejlődését szolgálja. A pihenésre szánt időt mindig a gyermekek életkorához, egyéni fejlettségéhez, teherbíró-, és tűrőképességéhez igazítjuk.

Feladatok:

- Megteremtjük a pihenéshez szükséges feltételeket.
- Mesékkel, altató zenével és biztonságot nyújtó jelenlétével segítjük a gyermekek nyugodt pihenését.
- Szoktatjuk a gyermekeket az egymás iránti toleranciára, hogy pihenő idő alatt csendben vannak, nem zavarják a társaikat.
- Figyelünk az egyéni szokásokra is, engedjük az „otthoni kedvencek” -kel való alvást.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Ismeri és betartja a pihenés szabályait.
- Képes a nyugodt, csendes pihenésre.

Környezeti higiénia fejlesztése

A környezeti higiénia a gyermekek természetvédelemmel, hulladékkezeléssel, és energia takarékossgal kapcsolatos ismereteinek fejlesztését, bővítését szolgálja.

Környezeti higiénia fejlesztésének célja:

Globalizált világunkban a gyermekek környezetéhez kapcsolódó szokások kialakítása.

Feladatok:

- Kialakítjuk a gyermekekben a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokásokat, megalapozzuk a gyermekek környezettudatos magatartását.
- A környezet fenntarthatóságának érdekében a gyermekeket az energiával való takarékoskodásra, és a szelektív hulladékgyűjtés fontosságára neveljük.
- Biztosítjuk a csoportszobában a szelektív hulladék gyűjtését az ehhez használatos színes tárolók elhelyezésével.
- Megóvjuk az óvoda tisztaságát, a gyermekekkel együtt szépítjük, gondozzuk az óvoda épületét és környezetét (virágosítás, komposztálás).
- Kihangsúlyozzuk a természetvédelemhez kapcsolódó jeles napok fontosságát programok szervezésével.

A dajka feladatai:

- Tisztán tartja a csoportszobát, mosdót és az udvart.
- Takarítja a helyiségeket, mellékhelyiséget.
- Ügyel a foglalkozási eszközök higiéniájára, rendben tartására.

Fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Igyekszik a környezetében mindenütt rendet tartani (csoportszoba, mosdó, öltöző), ismeri a játékok, eszközök helyét, a rendrakás módját.
- Megfelelően használja az óvoda épületének helyiségeit, valamint a környezet

tisztántartására szolgáló eszközöket (lábtörlő, takarító eszközök).

- Takarékoskodik a vízzel.
- Részt vesz elemi természetvédelmi tevékenységekben (téli madárvédelem, élőlények, növények óvása, gondozása, szelektív hulladékgyűjtés).

Szociohigiénés egészségfejlesztés

Egészségnevelés szoros összhangban a társas együttéléssel. Jellemzője a közösségi együttélés, közös értékrend, közös cél és cselekvés.

A család mellett a kisgyermek első szervezett közössége az óvoda, ahol a szociális nevelés közben a gyermek társas-társadalmi életének beszabályozása is megtörténik.

Szociohigiénés egészségfejlesztés célja:

A gyermekek közösségbe való beilleszkedésének, befogadásának támogatása közösségi élmények átélése közben, együttműködés során.

Feladatok:

- Törekszünk a zavartalan, kiegyensúlyozott légkörben harmonikus kapcsolatok alakítására.
- A gyermekeket konfliktusok megoldására buzdítjuk, tanítjuk.
- A személyiség kreatív kibontakoztatásával, megfelelő mintával, - utánzás, azonosulás, belsővé válás után - ösztönzéssel, motivációval olyan szokásokat alakítunk ki, melyek segítik a gyermekek közösségbe való beilleszkedését.

Területei:

- esélyegyenlőség biztosítása,
- integráló nevelés,
- sajátos nevelési igényűek egészségfejlesztése,
- bántalmazás és az erőszak megelőzése,
- az egészségre káros szokások megelőzése (a dohányzás megelőzés óvodai programja),
- egészségpropaganda.

A bántalmazás és az erőszak megelőzése

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére.

Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.

Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.

A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja - nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.)

Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszégyenítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása.

Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek szem- és fültanúja más bántalmazásának. Az érzelmi bántalmazás mindezen komponenseket magában foglalhatja, de egymagában is jelentkezhet.

Különleges ellátást és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermeket. Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl - ismételten - fizikailag, lelkileg bántalmaz, vagy szexuálisan molesztál. A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt

kapjon megfelelő segítséget. Speciális terület a testvérbántalmazás, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma miatt.

Feladat:

- Intézményünk közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében. Ennek során együttműködünk a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Ha a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudjuk megszüntetni, segítséget kérünk a gyermekjóléti szolgálattól.
- Az óvodapedagógusok alapvető feladata a rábízott gyermekek, nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermekek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatjuk a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.
- A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny". Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvadás gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság) látványa is. Mindezek megelőzésére nem elég a szülőket felvilágosítani, de a védekezés helyes módszereinek alkalmazására sarkallni is szükséges. Ennek megvalósítása érdekében a szülői értekezleteken megbeszélési anyagként alkalmazzuk az erőszakot sugárzó tömeghírközlések, filmek kivédését is.

Az egészségre káros hatások megelőzése (a dohányzás megelőzés óvodai programja)

A civilizáció pozitív eszközei mellett megjelenő ártalmas dolgok – melyek az ember életét közvetlenül veszélyeztetik, és a ma felnövő nemzedéknek is komoly problémát jelentenek (alkohol, kábítószer, dohányzás, számítógép okozta függőség stb.) – megelőzését célzó szemlélet közvetítését foglalja magában, amit már az óvodában fel kell vállalnunk az egészséges nemzedék felnevelése érdekében.

Az egészségre káros szokások megelőzésének célja:

A gyermekekkel olyan egészségvédő modell megismertetése, bevezetése, mely későbbi életükre hatva megvédi őket a káros szenvedélyektől.

Feladat:

- Megismertetni a gyermekeket az egészség megvédését, megerősítését célzó tevékenységeket.
- Hangsúlyt fektetni a helyes táplálkozás, a testedzés, a személyi és környezeti higiénia fontosságára.

- Törekedni a gyermekeknél a helyes életvitel, és a harmonikus, derűs légkörkialakítására.

Felmérések igazolják, hogy az óvodás gyermekek családjának több mint felében él dohányzó felnőtt, aki kedvezőtlen mintát nyújt a gyermekek számára.

A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért.

Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat. Az óvoda egész területe dohányzásmentes terület. Törekszünk arra, hogy az intézményünk dolgozói ne dohányozzanak. A szülőket is ösztönözzük erre, hogy pozitív példát mutassanak a gyerekeiknek. és induljon mozgalom a kisgyermekek otthoni dohányzásmentes környezete érdekében.

Ajánlott tevékenységek:

Szabad beszélgetések. A beszélgetés kezdeményezője lehet az óvodapedagógus, de lehet maga a gyermek is (valamely aktuális eseménnyel, élménnyel, filmjelenettel stb. kapcsolatosan). A szabad beszélgetésben kisebb, önkéntesen csatlakozó gyermekcsoport vehet részt beszámolóval, események értékelésével, képek nézegetésével stb. párhuzamosan. Fontos az önkéntes részvétel, a szabad megnyilatkozás és véleménynyilvánítás.

A dohányzás ártalmainak elemzésére szolgáló szabad beszélgetések kezdeményezésére a következő alkalmakat, lehetőségeket alkalmazzuk:

- Kirándulási élmények feldolgozása: napsütés, szabad levegő, madárdal, napozás.
- Városi, falusi élmények megbeszélése: az utca forgalma, a gépkocsik füstje, az áruházak levegője, gyárak környékének kedvezőtlen viszonyai, utazás tömegközlekedési járművön, vendéglők külső képe, az utcai porképződés, az otthoni állattartással járó szagok.
- Élmények elmondása a dohányfüstös helyiségekről: saját lakásunk levegője, szórakozó helyek füstje, gyárkémények füstje, füstmérgezéses balesetek; a családban dohányzók megszokott dohányzási helyei, vendégségben tapasztalt dohányzás.
- Beszélgetés arról, milyen leszek, ha nagy leszek: mi szeretnék lenni; segíteni akarok másoknak, alkotni szeretnék, egészséges, edzett, erős akarok lenni; mit kell ezért tenni, mit kell elkerülni (elhatározom, hogy nem kezdem el a dohányzást).
- Ismeretek átadása a dohányzás ártalmairól a gyermeki élményekkel kapcsolatosan: károsítja a tüdőt, az idegrendszert, valamint a gyomor és a szív

munkáját; másokat is károsít, zavarja azokat, akik beszívják a dohányfüstöt, kellemes-e a füstös levegőjű teremben tartózkodni, hogyan védekezhetünk ellene (szabad levegőn tartózkodás, a lakás szellőztetése).

Egészségpropaganda

Az egészségpolitikai intézkedések széles körű terjesztése, a szociálpolitikai határozatok, döntések megértése, megkedveltetése, és megvalósítására irányuló mozgósítás. Az egészségügyi ellátás időben történő igénybevételére, illetve felesleges igénybevételének elkerülésére szolgáló felvilágosítás.

Az egészségpropaganda célja:

Az egészségmegőrzési és betegségmegelőzési szokások kialakítása, a gyermekek belső igényévé formálása.

Feladatok:

- Törekszünk az óvoda és a szülői ház egészségnevelésének összehangolására (szülők felé irányuló propaganda).
- Modellértékű felnőtt viselkedési mintát nyújtunk, fejlesztjük az egészségtudatos gondolkodást, az egészség választására való törekvés képességét.

Kapcsolattartás, együttműködés

A család és az óvoda nevelési elvei összehangolásának lehetőségei:

- családok bevonását segítő rendezvények, programok (egészségnap, játszódélután),
- szülői értekezletek,
- fogadóórák,
- családlátogatások,
- egészségügyi előadások, egészségügyi vizsgálatok, szűrések.

Ellenőrzés és értékelés rendszere

- Óvodánk dolgozói az egészségfejlesztés során mindig figyelembe veszik a gyermekek biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait.
- Az ellenőrzési folyamat a gyermekek egyéni képességeinek, fejlettségi szintjének vizsgálatára irányul, melyben megtalálhatók az egészséges életmódhoz kapcsolódó testi, lelki és pszichés készségek és képességek is.
- A gyermekek fejlődését az „Az óvodáskorú gyermekek fejlődésének nyomon követése” c. füzetben vezetik az óvodapedagógusok (óvodába lépéstől az óvoda elhagyásáig) félévente (félévkor és évvégén) értékelést készítenek, melyben a gyermek legfőbb fejlődési jellemzőit jegyzik le, és amely tartalmazza az egészségfejlesztéshez kapcsolódó értékelést is.

3.2 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermekek magatartását érzelmeik vezérik. Ezért nagyon fontosnak tartjuk, hogy az óvodában a gyermekeket érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, szeretetteljes, kiegyensúlyozott légkör vegye körül.

Az óvodapedagógusok viselkedése mintát jelentenek a gyermekek számára, amelyeket átvesznek és utánoznak. Ha gyermekeink azt tapasztalják, hogy a felnőtt érzékeny a tiszteletre, az udvariasságra, a másokkal való érintkezés módjára, akkor ezeket a magatartásformákat akaratlanul is magukévá teszik.

Cél:

- A gyermekek éntudata alakulásának elősegítése, önkifejezéseik, önérvényesítő gyermeki törekvéseik segítése.
- A szocializáció szempontjából meghatározó közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, közben a közösségi érzés alakítása, egymás közötti bizalom kiépítése.
- A másság elfogadása, tiszteletben tartása, az egymás iránti tolerancia alakítása.
- A gyermek erkölcsi tulajdonságainak (az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat), szokás és normarendszerének megalapozása.
- A gyermek szűkebb és tágabb környezetének megismertetése.
- A kulturális értékek, a gyermek nemzeti identitástudatának, hazaszeretetének, a szülőföldhöz és a családhoz való kötődésének megalapozása.
- A természetben és emberi környezetben megmutakozó jó és szép megbecsülése.

Feladat:

- Az óvodai élet megszervezésével megteremtjük a gyermekek erkölcsi és akarat tulajdonságainak, valamint önállósodásuk fejlődésének feltételeit.
- A csoportba érkező új kisgyermeknek lehetőséget teremtünk az ismerkedésre a délelőtti folyamán, előre megbeszélt időpontban. (ezen a napon a szülőkkel együtt megismerkedhetnek az óvoda épületével, helyiségeivel, udvarával, és ismeretséget köthetnek társaikkal, óvodapedagógusokkal, dajkával).
- Az első benyomások és az ismerkedés eredményeit hasznosítva elkészítjük a befogadási időszak tervét (A két hónap feladata elősegíteni a gyermekek gyors alkalmazkodását új környezetükhöz.).
- Lehetőséget teremtünk arra, hogy fokozatos időnöveléssel szokjanak a gyermekek az új környezethez.
- Az óvoda belső élete, napirendje, szokásai segítséget jelenthetnek a környezetváltás miatt kialakult lelki gondok megoldásához, ezért elősegítjük a nehéz napok átvészelését azzal, hogy otthonról hozott eszközök, tárgyak behozatalát megengedjük.
- Nagy gondot fordítunk a meghitt, csendes, testközelséget igénylő személyes pillanatok megteremtésére, melyek az ismerkedés folyamatát könnyítik meg.
- Megalapozzuk az érzelmi kötődéseket gyermekek, szülő, óvodapedagógusok, dajka, kapcsolatában, mely nagyban meghatározza a gyermekek óvodához kötődő viszonyát.

- A sokszínű, változatos tevékenységek megszervezésével, közös élmények gyűjtésével és a csoporthagyományok ápolásával segítjük az együttműködést, az egymáshoz való viszonyok fejlődését.
- Egyszerre segítjük a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának, önbizalmának alakulását és önkifejező törekvéseit.
- Az esélyegyenlőség feltételének megteremtésével a különbözőségek tiszteletére, elfogadására nevelés, hátránykompenzáció megvalósítása.
- A mások iránti tisztelet, megbecsülés érzését fejlesztjük.
- Biztosítjuk a közös élményeken alapuló tevékenységeket, melynek során megalapozzuk a gyermekek számára elengedhetetlen szokás- és normarendszert.
- Építünk a gyermek nyitottságára, és ahhoz segítjük a gyermekeket, hogy megismerjék szűkebb és tágabb környezetüket, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjanak csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mind azok megbecsülésére.
- Játékok, tárgyi eszközök helyének megtanítása, - a rend elvárása.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, a sajátos nevelési igényű, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, speciális nevelést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek segítségét kérjük. (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus konduktor stb.)
- A kapcsolatteremtő és a kommunikációs képességek fejlesztése, társas és közösségi tevékenységek által - folyamatos szocializációval, mely a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, önzetlenség, ...) és akaratának fejlődését (feladattudat, szabálytudat, kitartás, önfegyelem, önállóság) eredményezi.
- Részfeladatot vállalunk egy - egy tevékenységben, mintát nyújtva, amelyet a gyermek megfigyelhet, utánózhat. A bizalom, a megértés, a türelem, a segítőkészség légkörében kapott pozitív viselkedésminták gyorsítják az együttműködési szabályok elsajátítását.
- Udvarias viselkedési alakítása. Köszönés, kérem-köszönöm kifejezések használata, a helyes megszólítás.
- A társakhoz, felnőttekhez való viszony, az alkalmazkodás alakítása.
- Együttes játékhelyzetek biztosítása.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Csoportjában otthonosan mozog, tevékenykedik, ragaszkodik óvodájához, biztonságban érzi magát.
- Jó kapcsolatteremtő képességgel rendelkezik.
- Elfogadja a kialakult szabályokat.
- Az udvariassági formák betartásával kommunikál.
- Elfogadja a másságot.
- Érzelmi élete gazdag, érzelmeit kifejezi.

- Érdeklődik társai, barátai iránt.
- Bízik önmagában.
- Konfliktus helyzetben keresi a megoldást, kompromisszumra képes.
- Önálló véleményalkotásra is vállalkozik.
- Őszinteség, igazmondás jellemzi.
- Feladat és szabálytudata kialakult.
- Tisztelet, becsüli szülőföldjét és anyanyelvét.
- Érzelmileg éretté válik az iskolába lépésre.

3.3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel - az óvodai nevelőtevékenységünk egészében jelen van.

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére neveljük a gyermekeket. Feladatunk a gyermekek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése, a gyermekek meghallgatása. A gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére nagy figyelmet fordítunk.

Építünk a gyermekek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, meglévő tapasztalataira, élményeire. Mindezek figyelembevételével a gyermekek számára változatos tevékenységeket biztosítunk, melyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhetnek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

A gyermek azokban a helyzetekben tud görcsök nélkül kommunikálni, ahol közvetlen személyes kapcsolat jön létre, ahol módja van az élmények és cselekvések nyelvi kifejezésére. A beszédkapcsolatban, kommunikációban az egyediség, az egyénre irányuló érdeklődés az empatikus magatartás alapvető feltétele.

A beszédfejlődés természetes színtere a játék, ahol a felvállalt szerepekben, élethelyzetekben kerülnek egymással kontaktusba a gyermekek.

A szókincs bővülését, a beszédminőség alakulását segítik a nyelvi játékok, a szabad önkifejezés a drámajátékban, a tevékenységeket kísérő beszélgetések és a közös társalgások.

A gyermekeket megismerve, meglévő képességeikre, tapasztalataikra építve tervszerű, tudatos, differenciált fejlesztést végzünk.

Az óvodai életben az anyanyelv fejlesztésének három alaphelyzete van:

- spontán helyzetekben és tevékenységekben,
- az irodalmi nevelés során,
- az óvodapedagógus által kezdeményezett helyzetekben.

Cél:

- A magyar nyelv helyes használatának, szeretetének, megbecsülésének kialakítása, továbbá a természetes beszéd és beszédkedv ösztönzése.
- A gyermekek megismerési és tudásvágyának felkeltése és kielégítése.
- A gyermekek önmagukhoz képest legnagyobb mértékű fejlődésének támogatása.
- Az iskolakezdéshez szükséges megfelelő képességek fejlesztése.
- A hallás, hangképzés, beszédértés egyéni megismerése, fejlesztése.
- Valamennyi értelmi képesség fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Feladat:

- Olyan környezet kialakítása, ahol a gyermekek szabadon el tudják mondani érzéseiket, gondolataikat.
- Lehetőség megteremtése arra, hogy a gyermekek kreatívan rögtönözhessenek, improvizálhassanak, a nyelvvel is játszhassanak.
- A gyermekek beszédaktivitását a teljes odafordulással, aktív figyelemmel, és a gondolataikhoz kapcsolódó kérdésekkel való ébren tartása.
- Az óvodapedagógus magatartása minden helyzetben (tevékenységeket kísérő beszélgetések során, beszélgető körök, nyelvi játékok, szabad önkifejezés stb.) legyen érdeklődő.
- A gyermekek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.
- Az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás - alkotóképesség - fejlesztése.
- Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.
- Differenciált fejlesztés megvalósítása a gyermekek egyéni képességeinek figyelembevételével.
- Modern, innovatív (IKT) eszközök használata a gyermekek értelmi fejlődése, fejlesztése érdekében.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Tisztán, érthetően, életkorának megfelelő fejlettségi szinten beszél.
- Rendelkezik olyan szókinccsel, ami lehetővé teszi számára gondolatai érthető kifejezését.
- Képes néhány mondókát, verset, mesét emlékezetből felidézni.
- Beszéde választékos, gazdagon árnyaltan fejezi ki gondolatait, érzéseit.
- Nyitott a beszélgetésre, vélemények, irodalmi értékek befogadására.
- Végig tudja hallgatni és megérteni mások beszédét.
- Aktívan vesz részt a különböző tevékenységekben.

- Elemi ismeretekkel rendelkezik az őket körülvevő világról.
- Kialakult jártasságai, készségei, képességei vannak, melynek révén fejlődik gondolkodása.
- Fejlett a szabály - és feladattudata.
- Képes figyelemösszpontosításra, problémamegoldó, kreatív gondolkodásra.
- Felismeri az elemi ok-okozati összefüggéseket, a környezet mennyiségi, formai, színbeli eltéréseit.
- Ismereteit tudja alkalmazni a gyakorlatban.
- Gazdag a képzelete.
- Fejlett a problémamegoldó, kreatív és fogalmi gondolkodása, reprodukív az emlékezete.
- Rendelkezik azokkal az értelmi képességekkel, amelyek az iskolába lépéshez szükségesek.

4. Az óvodai élet megszervezésének elvei

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

4.1 Személyi feltételek

Óvodánk személyi feltétele kedvező, 2 fő óvodapedagógust, 1 fő dajkát, 1 fő ételmezésvezetőt alkalmaz, 1 fő szakácsot alkalmazott (2024. július 31-ig)

Mindkét óvónő felsőfokú végzettséggel rendelkezik és a dajka is megszerezte a dajka képesítést, mely hozzájárul, hogy munkánkat kellő szakértelemmel segítse.

Az óvodai nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek jelenléte meghatározó a gyermekek számára. Valamennyi óvodai dolgozónk munkáját az elfogadás, türelem, gyermekszeretet jellemzi, mintát jelent a gyermekek számára.

Kis létszámunk okán fontosnak tartjuk, hogy jól tudjunk együttműködni, összhangban legyünk, biztosítva a folyamatosságot. Tapasztalatainkat, véleményeinket átadjuk egymásnak az egységes nevelés érdekében. Az óvodában dolgozók kis létszáma könnyebben megvalósítja a szoros együttműködést, ugyanakkor több feladat hárul ránk, mint egy nagyobb számú nevelőtestületben.

Az egyik óvodapedagógus ellátja az igazgatói feladatokat, ő rendelkezik pedagógus szakvizsgával, míg a másik a csoport vezetéséért felel.

A sajátos nevelési igényű gyermekekkel a törvényben meghatározottak szerint gyógypedagógus (megbízási szerződéssel) foglalkozik.

Az óvodapedagógusok heti váltásban dolgoznak, így egyforma felelősség hárul mindkettőre. A dajka 8:40 – 17:00-ig.

4.2 Tárgyi feltételek

Az óvoda berendezései, felszerelési tárgyai színben, méretben a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelnek. A berendezési tárgyak megválasztásánál a természetes anyagok dominálnak. Igyekeztünk úgy kialakítani az elrendezést, hogy esztétikus legyen, szolgálja a gyermekek kényelmét, biztonságát, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. A gyermekek által használt játékok számukra hozzáférhető helyen vannak elhelyezve. Biztonságukra figyelve, az esetlegesen balesetveszélyt okozó eszközök felnőtt felügyelete mellett hozzáférhető számunkra.

Az óvodapedagógusok munkáját segítő munkakörnyezet rendelkezésre áll. A szülők fogadása a vezetői irodában történik.

Rendelkezünk benti és kinti mozgásfejlesztő eszközökkel. Az óvoda udvara tágas, a játékeszközök fából készültek, sokféle mozgás végzésére alkalmasak.

Zöld Óvoda programunk kiemelt feladatát, a környezeti nevelést és annak hatékonyságát segíti elő a bogárnézők, a számítógéphez csatlakoztató mikroszkóp, a különféle érzékelést-, észlelést-, gondolkodást fejlesztő játékok, valamint a gyermekek által is használható természettudományos könyvek.

Óvodapedagógiai munkát segítő IKT eszközök is rendelkezésre állnak: digitális fényképezőgép, laptop, projektor, tabletek, többfunkciós színes nyomtató, többfunkciós lézer nyomtató, CD lejátszó, aktív hangszóró, vetítövászón. Rendelkezünk különféle padlórobotokkal, robotállatkákkal, amit a gyermekek használnak.

Feladatunknak tekintjük az ésszerű takarékoskodást.

Az eszközöket és felszereléseket igyekszünk bővíteni, pályázati és alapítványi lehetőségek kihasználásával.

4.3 Az óvodai élet megszervezése

A gyermekek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket.

Napirend:

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez, a gyermekek egyéni szükségleteihez, figyelem véve a helyi szokásokat, igényeket. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot jelentenek a gyermekek számára.

Napirendünket úgy alakítottuk ki, hogy a folyamatosság és a rugalmasság jellemzi. Kiemelt szerepe van a játéknak. A tevékenységek szervezésekor nagy gondot fordítunk a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítására.

Napirendünk alkalmazkodik az évszakok változásaihoz.

A teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységeket az óvodapedagógusok jelenlétében és közreműködésével valósul meg.

A napi- és hetirendet az óvodapedagógusok alakítják ki.

A megszokott tevékenységek sorrendje erősíti a gyermek biztonságérzetét, segíti az időben való tájékozódást.

Javasolt napirend:

	TEVÉKENYSÉGEK
	3-7 évesek
Nyitástól – ebédig (7:00 - 11:45-ig) (5-35 perc csoportos tevékenységek, kezdeményezések)	Szabad játék. Testápolási teendők. Folyamatos tízórai. Tevékenységekben megvalósuló tanulás komplex módszerrel: - beszélgetés - mesélés, verselés - rajzolás, festés, mintázás, kézimunka - ének, zene, énekes játék, gyermektánc - a külső világ tevékeny megismerése (benne matematikai tartalmú tevékenységek) - mozgás. Párhuzamosan is végezhető differenciált tevékenységek. Szabad játék és mozgás a csoportszobában, szabadban. Séták, kirándulások. Szervezett mindennapos játékos mozgás a csoportszobában/szabadban.
Ebéd (kb. 11:45 - 12:50-ig)	Testápolási teendők. Ebéd. Testápolási teendők.
Ebéd után – Az óvoda zárásáig (12:50 - 16:00-ig)	Mese. Pihenés, alvás. Folyamatos felkelés. Testápolási teendők. Folyamatos uzsonna. Testápolási teendők.

	Szabad játék. Mozgásos játékok a csoportszobában/szabadban.
--	---

Hetirend:

A hetirendben a napirendhez hasonlóan vannak stabil, a rendszerességet, a szokásokat alapozó tevékenységek, ugyanakkor lehetőség van az óvodapedagógus döntése alapján rugalmasságra. A hetirend biztosítja a folyamatosságot, az óvodapedagógus részéről rendszerességet, tudatosságot igényel.

A hetirend biztosítja a gyermekek személyiségfejlődéséhez szükséges megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek tervezését, szervezését. A hetente rendszeresen visszatérő tevékenységek biztosítják a különböző fejlesztési tartalmak harmonikus egyensúlyát. A hetirendben meghatározott domináns tevékenységek az aktualitástól, spontán bekövetkezett eseményektől, a gyermekek igényeitől, érdeklődésétől, illetve időponthoz kötött programoktól függően változhatnak.

Fontosnak tartjuk a tevékenységek komplexitásában rejlő lehetőségek kihasználását, valamint a szabad játék kitüntetett szerepét.

A gyermekeknek minden nap lehetőségük van éneklésre, rajzolásra, festésre, mintázásra, mesélésre, verselésre, mozgásra, egyéni igények alapján. A komplex ismeretnyújtást egy-egy kiemelt tevékenységi terület köré csoportosítva valósítjuk meg, amely kötetlenül, esetenként csoportos foglalkozások szervezésével kötött formában valósul meg (pl. tanköteles gyermekek még egy évig óvodai nevelésben részt vevők esetében).

Heti egy alkalommal kötelező jelleggel átöltözős testnevelést szervezünk.

Óvodánk egy osztatlan csoporttal működik, 2,5 – 7 éves korú gyermekekkel.

Figyelembe vesszük a partnerek igényeit, biztosítjuk a nap folyamán a folyamatosságot. A tevékenységek szervezésekor építünk a gyermekek egyéni fejlettségére, érdeklődésére, aktualitásokra.

Módszerek:

A tevékenységeket a gyermekek általában mikrocsoportos, páros, egyéni formában végzik,

törekszünk új módszerek alkalmazására, mint pl. a kooperatív tanulás módszere. Az óvodapedagógusok bátran élhetnek a pedagógiai módszertani szabadság lehetőségével, amennyiben az megfelel a gyermekek életkori sajátosságainak, az adott tevékenységnek, a gyermekek érdeklődésének. Állandó módszerként alkalmazzuk a játékosság, felfedezés, ráébredés módszerét.

Feladat a módszertani kultúránk, tudásunk fejlesztése.

Kerüljük a gyermekek számára a hosszas magyarázatot, részesítsük előnyben a cselekvéses, tapasztalati úton történő ismeretszerzést.

A feldolgozandó anyag, a tevékenységi formák jellemzői alapján az óvodapedagógusok a csoport igényeinek és egyéni tulajdonságok figyelembevételével választják meg a munkaformák megszervezését.

Tervezés:

A pedagógiai programban meghatározott céljainkat, feladatainkat a gyermekek egyéni adottságaihoz igazodva az éves nevelési tervben rögzítjük. Tematikus terveinket hetenként, egymásra építve, komplex módon készítjük el, figyelembe véve, hogy minden nap más-más tevékenység határozza meg a tanulási folyamatot. A további tervezéskor figyelembe vesszük az elért eredményeket, feltárjuk a további fejlesztésre szoruló területeket.

A tervezéssel kapcsolatos feladatok:

- Tudatos, logikus, áttekinthető tervezés, elfogadott, közös értékrend mentén.
- Nevelésközpontúság, célok pontos megfogalmazása (ONAP, PP).
- A dokumentumok pontos, naprakész, szabályoknak megfelelő vezetése.
- Konkrét pedagógiai jellemzők, körülmények figyelembevétele.
- Többoldalú tapasztalatszerzésre, differenciálásra törekvő tervezés.
- Rugalmas, adaptív tervezés a felmerülő igények szerint.

A tanulás időkeretei:

- 3-4 évesek napi 10-15 perc,
- 4-5 évesek napi 15-20 perc,
- 5-6-7 évesek napi 20-35 perc.

A gyermekek egyéni fejlődésének nyomon követése (mérések – értékelések)

A gyermekek óvodába lépését, megismerését követően folyamatosan megfigyeljük őket természetes élethelyzetekben, valamint az óvodapedagógusok által tudatosan tervezett tevékenységekben. Megfigyeléseink eredményét egyénre szabottan dokumentáljuk adott nevelési évben két alkalommal az „Az óvodáskorú gyermekek fejlődésének nyomon követése” című füzetben. Év végén számszerűsítjük az eredményeket egyéni és csoportszinten is. A „kék” füzetet folyamatosan kivezetjük. A 2018-as nevelési évtől Patyi Zoltánné: az „Óvodás gyermekek fejlődésének nyomon követése” című füzetet vezettük be.

Cél:

- Az óvodás gyermekek önmagához képest történő fejlődésének feltárása.
- A változások ütemének és irányának meghatározása (a differenciált bánásmód alkalmazásával).

Feladat:

- A gyermekek erősségeinek és fejlesztendő területeinek, részképességek fejlettségének megállapítása.
- A gyermeki személyiség és képességrendszer megfigyelése.
- A gyermek fejlődése érdekében a szülőkkel való együttműködés.

A gyermekek egyéni fejlődését nyomon követő dokumentumok tartalma:

- anamnézis,
- a gyermek egyéni képességértékelése (testi érettség, motoros képességek, értelmi képességek, érzelmi, akaratiképességek, szociális képességek, szocializációs képességek, anyanyelvi képességek),
- fejlesztési terv (a gyermek fejlődését elősegítő játékok, tevékenységek),
- szakértői vélemények,
- iskolába lépés előtti vizsgálatok (DIFER)
- a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzések,
- BTMN-es (beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő) gyermek egyéni fejlesztő naplója,
- SNI-s gyermek egyéni fejlesztő naplója.

Anamnézis:

A nevelési év megkezdésekor oda adjuk a családoknak gyermekük anamnézis lapját, amelyből a családi háttérrel, a gyermek előéletéről, fejlődéséről és jelenlegi otthoni helyzetéről kapunk képet.

Fejlesztési terv:

A nevelési évben novemberben, februárban és májusban elemezzük, értékeljük a feljegyzéseinket. Az értékelést követően, a fejlesztendő területek segítségét fejlesztőjátékok kijelölésével támogatjuk. Ez ad támpontot a következő időszak fejlesztési irányának meghatározásához.

Szülői tájékoztatások rögzítése:

A szülők egyéni fogadóóra keretében kapnak információt gyermekük egyéni fejlettségi szintjéről. Rögzítjük a tájékoztatások időpontját, a tájékoztató óvodapedagógus nevét. A szülő az információk birtokában aláírásával tudomásul veszi és elfogadja azt. A szülőket gyermekük egyéni fejlődéséről minden nevelési évben kétszer, HHH gyermekek szüleit háromszor tájékoztatjuk.

Szakértői vélemények:

A Szakértői Bizottság vizsgálatainak eredményei is bekerülnek az egyéni dokumentumokba.

Iskolába lépés előtti vizsgálatok:

Az iskolaérettség szintjének megállapításához a tanköteles korú gyermekeknél DIFER mérést végzünk ősszel. A mérés eredményéről tájékoztatjuk a szülőket, javaslatot teszünk a gyermek fejlesztésére irányuló játéklehetőségekre.

A DIFER mérést igyekszünk elvégezni minden 4-5 éves gyermeknél, hogy a tanköteles korban végzett vizsgálatok eredményeivel össze tudjuk hasonlítani, meg tudjuk állapítani a fejlődést, mely területen tapasztalható még elmaradás.

Egyéni fejlesztő napló:

BTMN, SNI gyermekek dokumentációja, mely tartalmazza a gyermek fejlettségét a foglalkozás megkezdésekor a szakértői vélemény alapján. A haladási naplóban a gyógypedagógus rögzíti az egyéni fejlesztések időpontját, a foglalkozás anyagát, és milyen

eredményt tapasztalt a fejlesztés alatt. A fejlesztési napló lezárásakor értékeli az elért fejlettségi szintet, és tájékoztatja a szülőket.

4.4 Az óvoda kapcsolatai:

Óvodánk kapcsolatot tart:

- családdal,
- fenntartóval,
- Vécsi Nemzetiségi Önkormányzattal,
- Kisnánai Szent Imre Általános Iskolával,
- védőnővel,
- gyermekjóléti szolgálattal,
- óvoda orvossal,
- szakszolgálattal,
- szakmai szolgáltatóval,
- Kisnánai Nefelejcs Alapítvánnyal.

Az óvoda és a család együttműködése:

Az óvoda a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermekek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés.

Az együttműködés során figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait, érvényesítjük a segítségadás családokhoz illesztett megoldásait.

Célunk, hogy egyenrangú partnerviszonyt alakítsunk ki a szülőkkel, melynek alappillére a kölcsönös bizalomra épülő kommunikáció, tájékoztatás, segítségnyújtás, tapasztalatcsere, információcsere. Igyekszünk minden egyes családdal megtalálni a kapcsolatteremtés, az együttműködés legmegfelelőbb módját. Bizalmat ébresztő, elfogadó, támaszt nyújtó magatartásunkkal igyekszünk megoldást találni a kisebb - nagyobb gondokra.

Óvodai Szülői Szervezet választmánya képviseli a szülők véleményét, kérését, jogainak érvényesítését, hatékonyan segítve munkánkat.

A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában óvodánk nyitott és kezdeményező.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében óvodánk a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és - lehetőségeink szerint - szakmai kapcsolatot tartunk fenn.

Az együttműködés formái:

- **Beszoktatás:** Intézményünkben az új gyermekek befogadása folyamatosan, fokozatosan történik. Lehetőség van az "anyás" beszoktatásra, amely megkönnyíti a gyermek elválását a szülőtől, a gyermek szükségleteit követi, a szülő gyermekével

aktívan részt vesz az óvodai tevékenységekben.

- **Személyes kapcsolat** szóban és az infokommunikációs eszközök felhasználásával (telefon, email, zárt szülői csoport, messenger alkalmazása).
- **Közös rendezvények** – az ünnepek közül a Mikulás, Farsang, Anyák napja, Évzáró. Egyéb közös programok: ünnepi előkészületek, szülői délutánok közösen megbeszélt témákban.
- **Ünnepek, megemlékezések:** közös ünnepeken kívül a karácsony, húsvét. Megemlékezünk a nemzeti ünnepekről – október 23, március 15, nemzeti összetartozás napja június 4.
- **Kirándulások:** az évszaki kirándulások a Zöld Óvoda éves programjában kerülnek meghatározásra. Rövidebb kirándulásokat szervezünk a település közvetlen környezetében. Évi egy alkalommal a szülőkkel közös kirándulást szervezünk gyermeknap alkalmából. A kirándulás helyének meghatározása a szülőkkel közösen történik. A kirándulás pénzügyi vonzatát a szülők vállalják.
- **Fogadó óra:** szülő vagy óvodapedagógus kezdeményezésére beszélgetés a gyermekről (fejlettsége, fejlődése, nevelési problémák, családi gondok),- alkalomszerűen, előzetes időpont-egyeztetés után.
- **Szülői értekezlet:** nevelési évenként három alkalommal tartjuk. Arra törekszünk, hogy a szülők megismerhessék az óvoda feladatait, tartalmi életét, a gyermekcsoporttal kapcsolatos aktuális célokat, feladatokat, esetleges problémákat.
- **Családlátogatás:** a nevelési év elején lehetőség szerint az új gyermekeknél, vagy szükség szerint (indokolt esetben kapcsolatfelvétel a gyermekjóléti szolgálattal, szükséges intézkedések megtétele). Ismerkedés a gyermek otthoni életével, oldott beszélgetés lehetősége a szülőkkel.

Kapcsolat a fenntartóval – Vécs Községi Önkormányzattal:

Az együttműködés formái:

- szóbeli tájékoztatás,
- minden évben az igazgató írásbeli beszámolója az óvodában végzett munkáról,
- egyeztető tárgyaláson, értekezleten, testületi ülésen való részvétel,
- a fenntartó által kiadott rendelkezések végrehajtása,
- információszolgáltatás az intézmény pénzügyi – gazdálkodási, valamint szakmai tevékenységéhez kapcsolódóan,
- költségvetéssel kapcsolatos egyeztetések,
- az óvoda dolgozóinak részvétele, települési rendezvényeken, ha igény van rá gyermekek felkészítése kis műsorral - idők köszöntése,
- a fenntartó képviselőinek meghívása az óvodai ünnepekre, programokra.

A Vécsi Nemzetiségi Önkormányzat és az óvoda kapcsolata:

Nemzetiségi Önkormányzat a település roma lakosságát segíti. Az óvodában folyó nevelő munkánkat segíti, anyagilag támogatja a gyermekeket. Minden nevelési év elején az

igazgatóval egyeztetve a gyermekek fejlődését, fejlesztését szolgáló tárgyi eszközöket vásárol. Mikulás csomaggal támogatja az óvodásokat, valamint lehetőségéhez képest kirándulást, kulturális programot támogat anyagilag.

Az óvoda rendezvényeit, programjait az Önkormányzat vezetője rendszeresen látogatja.

A Kisdánai Szent Imre Általános Iskola és az óvoda kapcsolata:

Az iskolával való kapcsolattartás formái, módszerei nagymértékben alkalmazkodnak a helyi sajátosságokhoz, szokásokhoz, szükségletekhez, feladatokhoz. Intézményünkben kikerülő óvodás gyermekek tankötelezettségüket a Kisdánai Szent Imre Általános Iskolában kezdtek/kezdik meg – beiskolázási körzetünk. Nagyon szoros a kapcsolatunk az iskola vezetésével, a nevelőkkel.

- Az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése érdekében különféle közös programokat szervezünk. A leendő első nevelő, az igazgató részt vesz a januári szülői értekezleten, az évvárón, egyéb óvodai programokon. Az iskola heti egy alkalommal különböző délelőtti tevékenységeket szervez az iskolásokkal közösen az óvodásoknak. A gyermekek szüleikkel iskolai nyílt napon vesznek részt.

Vécs Könyvtári, Információs és Közösségi Hely:

A gyermekekkel részt veszünk a könyvtár által szervezett gyermek programokon, a dolgozóknak lehetőségük van igény szerint az egyéb könyvtári programokon való részvételre.

Egészségügyi intézmények és az óvoda kapcsolata:

Az óvoda orvosa elvégzi a szükséges szűrővizsgálatokat. A védőnő biztosítja számunkra a gyermekek soron következő egészségügyi és higiéniai vizsgálatait. Szükség szerint megteszi a szükséges intézkedéseket, értesíti a szülőket. Minden vizsgálat barátságos környezetben és a személyiségi jogok figyelembevételével történik.

Egyéb kapcsolatok:

Család- és gyermekjóléti szolgálat Domszló:

Szorosan együttműködünk a szolgálat dolgozóival, amire igen nagy szükség van a gyermekek érdekében. A szociális munka eszközeinek és módszereinek felhasználásával segíti óvodánkban a hátrányos helyzetű, krízishelyzetben lévő családokat, egyéneket, a gyermekek családban történő nevelkedését, a veszélyeztetettség megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését. A gyermekjóléti szolgálaton keresztül kapcsolatot tartunk a Járási Hivatal Gyermekjóléti Központjával, valamint a Gyámhivatallal. Az igazgató esetmegbeszéléseken vesz részt.

Együttműködünk a krízishelyzetben lévő családok esetében azokkal a hivatalos szervekkel, ahová a gyermekek kerültek (családból való kiemelés, családon belüli bántalmazás miatti menekülés).

Óvoda- szociális segítő:

Az óvodai szociális segítő tevékenység a család- és gyermekjóléti központ szolgáltatásaként intézményünkben biztosított. Elsősorban preventív jellegű megkereső és segítő a tevékenység. Az óvodai szociális segítő tevékenység az óvodába járó tanulók, gyermekek képességeinek, lehetőségeinek optimális kibontakozását támogatja szociális kapcsolataik, társadalmi integrációjuk javításával. Az óvodai szociális segítő tevékenység középpontjában a gyermek, valamint a gyermek és az óvoda kapcsolata áll, legfontosabb célja a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése.

Heves Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Gyöngyösi Tagintézménye:

Intézményünk a gyermekek érdekében tudatosan együttműködik a szakszolgálat szakembereivel, - fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus, pszichológus, logopédus. A kapcsolatok kialakításában, fenntartásában nyitottak, kezdeményezők vagyunk.

Óvodánk biztosítja a helyet a szakszolgálat által elvégzett szűrések lebonyolításához. Ilyen szűrés a nevelési év elején az 5 évesek logopédiai szűrése, a tankötelesek MSSST szűrése.

A javaslatokat figyelembe vesszük a gyermekek fejlesztésében.

Heves Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Megyei Szakértői Bizottsága:

A SNI megállapítása, szakértői vélemény megfogalmazása. A szakértői vélemény javaslatai alapján biztosítjuk az SNI gyermek fejlődésének elősegítését megfelelő szakember biztosításával.

Oktatási Hivatal:

Önértékeléssel, tanfelügyeleti, minősítési eljárással összefüggő feladatok elvégzése. Oktatási Hivatal - Egri POK - által szervezett továbbképzéseken való részvétel. Az OH engedélye alapján vehet részt a tanköteles gyermek még egy év óvodai nevelésben.

Kisnánai Nefelejcs Alapítvány:

Anyagi támogatást kapunk az Alapítványtól a gyermekek fejlesztéséhez szükséges tárgyi eszközök beszerzéséhez.

Elmondhatjuk, hogy intézményünk a község elvárásainak kívánt, illetve kíván megfelelni a jövőben is. Az intézmény eddig minden támogatást megkapott az önkormányzattól, a szülőktől és más szervezetektől, s erre a jövőben is számítunk.

5. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A gyermek játéka önkéntes, szabadon választott, spontán, élményekre épülő folyamat, a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek minden nap hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.

A játék örömforrás, mely során a gyermek megismerkedik a világgal, tárgyakkal, jelenségekkel, eseményekkel, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenység.

A szabadjáték túlsúlya óvodánk napirendjében, időbeosztásában, a játékos tevékenységek szervezésében is megmutatkozik.

A játék sokoldalúan fejleszti a gyermeket, játéktevékenysége közben fedezi fel, ismeri meg környezetét, ismeri fel önmaga lehetőségeit és korlátait. E tevékenység közben jönnek létre gondolkodási tevékenységének első formái, fejlődik emlékezete, fantáziája, gazdagodik érzelmvilága, erősödik akarata, kitartása, alakul szabálytudata. Fejlesztőhatással van a játék a nagy és finommozgásokra, a figyelemre, a megfigyelőkészségre is.

Értelmezésünk szerint a játék a tanulás alapvető formája.

Az óvodáskorban megjelenő játékfajták: gyakorlójáték, építő- konstruáló játék, szerepjáték, dramatizálás, bábozás, barkácsolás, szabályjáték.

Cél:

- A szabad, elmélyült játék elsődlegességének biztosítása.
- A gyermekek egyéni vágyainak, fantáziájuk, ötleteik, élményeik, tapasztalataik kibontakoztatásának és sokoldalú, harmonikus fejlődésének támogatása.
- A játéktevékenységekhez kapcsolódó magatartásformák alakítása, szokások és normák megismerése, elfogadása és formálása.
- A játék feltételeinek megteremtésével egyenlő esélyek biztosítása

Feladat:

- Utánozható minta adása a játéktevékenységre, a játék segítése, kezdeményezése.
- Az óvodapedagógus jelenlétével a gyermekek közti játékkapcsolatok alakítása.
- Olyan játékos helyzetek és tanulási alkalmak teremtése, hogy ugyanaz a tevékenység vagy összefüggő tevékenységsor mind a gyermekek egyéniségének, mind pedig fejlettségi szintjüknek megfelelően kösse le érdeklődésüket, és aktív szellemi-testi energiáikat.
- Differenciálás, inkluzivitás és integráció.
- A játékhoz megfelelő hely, idő, eszköz, nyugodt légkör biztosítása.
- Szükség szerint együtt játszás, támogató, serkentő magatartás.
- Elmélyült, gyermeki játék kibontakoztatása.
- Élményszerzési lehetőségek biztosítása.

- A szabadjáték túlsúlyának érvényesítése.
- Integrálja a különleges bánásmódot igénylő, a sajátos nevelési igényű gyermekeket a játékba, az utánzás, tudatos irányítás és az empátia segítségével.
- Pozitív minta a másság elfogadásának közvetítésében.
- Segíti a magányosan játszó gyermekek játékba való bekapcsolódását.
- Biztosítja a megfelelő játékhelyeket (csoportszobai és mozgásos játékok).
- Támogatja a több napon keresztül tartó játékok menetét.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Képesek több napon keresztül is egy játéktémában, együttesen részt venni.
- Játékában elfogadja és betartja a közösen kialakított játékszabályokat.
- Játéka változatos, színes és ötletes.
- Alkalmazkodik játszótársaihoz.
- A konfliktusokat próbálja önállóan, konstruktívan megoldani.
- Szívesen vesz részt különböző jelenetek, meserészletek bábozással történő megjelenítésében, azokhoz szükséges eszközöket önállóan elkészíti, felhasználja.
- Játékaikban megjeleníti és átéli a környezetükben megfigyelt jelenségeket.
- Le tud mondani egy-egy kedves játékszerről társai javára.
- Vigyáz a játékeszközök épségére.
- Rendelkezik azokkal a játék során kialakuló szociális és erkölcsi képességekkel, amelyek az iskolába lépéshez szükségesek.

Verselés, mesélés

A magyar gyermekköltészet jó alkalmat biztosít a mindennapos verselésre, mondókázásra. A mondókák, versek hozzájárulnak a gyermekek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, melyek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak számukra. A mese a gyermekek értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. Segíti az élmények feldolgozását, oldja a meglévő feszültségeket, szorongásokat, alakítja belső képi világukat, fejleszti kreativitásukat, egyben feloldást és megoldást kínál.

A sok-sok mesélés átvezeti a gyermeket a mesetudatból a valóságtudatba, miközben fantáziája fejlődik, képzelete szárnyalhat.

A mese feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat.

A verselés a szavakkal való ritmusos játék, szókincsbővítés, emlékezet és gondolkodásfejlesztés.

Tervezésünk során megjelennek a népi hagyományok, népszokások, az ünnepi aktualitások. Irodalmi gyűjtésünkben megtalálhatók a népi mondókák, népmesék mellett a kortárs gyermekirodalmi alkotások is, népköltészeti alkotások (mondókák, rigmusok, szólások, mondások) gyermekeknek írt versek, költemények, igényesen válogatott népmesék, klasszikus és kortárs mesék, báb- és dramatikus játékok, külföldi versek, mesék.

Cél:

- Az irodalmi élmények iránti érdeklődés felkeltése.
- Az irodalmi művek megismertetése során érzéki-érzelmi élmények nyújtása.
- Meséléssel a gyermekek szemléletmódjának, világképének kialakítása.
- Érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlesztés.
- Képeskönyvek nézegetésével beszédképesség fejlesztése, az olvasóvá válás megalapozása.

Feladat:

- Mindennapos mondókázás, verselés, mesélés a magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok kínálatából.
- A gyermekek megismertetése változatos irodalmi művekkel életkori sajátosságaiknak megfelelően.
- Játékos, mozgással kísért mondókák, versek kiválasztása.
- A gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek egyaránt kapjanak helyet a mindennapokban.
- A gyermekek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással vagy ábrázolással történő kifejezésére ösztönzése.
- A gyerekek ösztönös, spontán kezdeményezéseinek erősítése.
- A népköltészet remekeinek őrzése.
- A gyermeki önkifejezés fejlődésének segítése.
- Szituációk megjelenítése dramatizálással, bábozással.
- Felnőtt által megkezdett mese befejezése, mese kiegészítés.
- Ismert mese feldolgozása kérdések alapján.
- Képolvasás, közös vagy egyéni beszélgetés.
- Az irodalmi élmény együttesből fakadó beszédfejlesztő módszerek változatos alkalmazása.

Fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Életkorának megfelelő szókincssel rendelkezik, tisztán és érthetően beszél.
- Másokat is türelmesen meghallgat.
- Szívesen hallgat és mond mondókákat, verseket, meséket.
- Fel tud idézni ismert verseket, mondókákat önállóan is.
- Az irodalmi élmények érzékeny, aktív befogadójává válik, érzelmileg képes azonosulni a vers, mese hangulatával, tartalmával, szereplőivel, érti az irodalmi művek humorát.
- Kialakul benne a könyv, a múzeum, a színház iránti igény, alkalmazza a kulturált viselkedés szabályait, vigyáz a könyvekre.
- Tud történeteket kitalálni, elmondani, azt megjeleníteni.
- Érzékeli a jó és a rossz emberi cselekedetek közötti különbséget.

- Rendelkezik azokkal az anyanyelvi és erkölcsi képességekkel, amelyek az iskolába lépéshez szükségesek.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermekeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődésüket, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét a közös éneklés örömet. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósulása elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

A zenei anyag összeállítására nagy figyelmet fordítunk, hiszen az énekes népi játékok, a kortárs művészeti alkotások fontos eszközei a gyermekek zenei képességeinek – egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás - és zenei kreativitásának alakításában.

Az óvodában énekelni, körjátékozni, zenélni akár önállóan vagy az óvodapedagógus segítségével a nap bármely részében lehetőséget biztosítunk. A mozgás, a ritmus, a tánc, a dallam és a szöveg globális élményt nyújt.

Cél:

- A zenével való ismerkedés, az ének-zene megszerettetése.
- Zenei ízlésük formálása, esztétikai fogékonyságuk kialakítása, készségeik, képességeik fejlesztése.
- Zenei kreativitás alakítása.
- Az énekléssel, zenéléssel örömszerzés.
- Zenei anyanyelv megalapozása.
- Zenei képességek alakítása, hallás, ritmus, mozgásfejlesztés.

Feladat:

- A gépi zene csak megfelelő válogatással és ízléssel való használata.
- Minél több zenei élmény közvetítése, elsősorban énekes előadással.
- A mindennapok során a különböző tevékenységhez minél gyakrabban kapcsolódjon zenehallgatási élmény.
- Az ölbeli játékok, népi gyermekdalok, énekes játékok örömet nyújtsanak a gyermekeknek, keltsék fel zenei érdeklődésüket, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.
- A zenei kreativitás fejlesztése.
- Lehetőség szerint minden korosztály igényének és érdeklődésének kielégítése.
- A kicsiknek szóló énekes, zenei, táncos tevékenység minden korosztály számára lehet kötelezően választható.
- A zenei, énekes, táncos élményt a nagyoknak sokféle egyéb tevékenységgel kapcsoljuk össze, így biztosítjuk számukra az optimális fejlődést.

- Az anyagkiválasztás lehetőségeinek kihasználása. Az óvodapedagógus vegye figyelembe a nemzeti, etnikai kisebbségi, migráns gyermekek nevelése esetében a gyermekek hovatartozását is.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Részt vesz zenei tevékenységekben, abban kezdeményező, önállóan énekel.
- A zenei tevékenységet mozgással is megpróbálja összekapcsolni.
- Önállóan játssza az énekes játékokat szabadon választott tevékenységként.
- Ismer életkorának megfelelő népi gyermekjátékokat, néptánc alaplépéseket.
- Törekszik a tiszta éneklésre, felismeri a zenei fogalompárokat, - gyors-lassú, halk-hangos, magas-mély - képes az egyenletes lüktetés és ritmus megkülönböztetésére.
- Mozgása összerendezett, harmonikus.
- Rendelkezik azokkal a zenei képességekkel, amelyek az iskolába lépéshez szükségesek.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. A vizuális nevelés látásnevelés, képzetek, utánzás, gyakorlás segítségével, mely az óvodai nevelés egészét áthatja. Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, nem a valaminek, produktumnak a létrehozása.

Ez az a tevékenység, ahol a gyermekek szabadon fejleszthetik és kipróbálhatják saját kreativitásukat és megismerkedhetnek új anyagokkal, eszközökkel. Itt kapnak helyet a vizuális tevékenységek eszközei, de más alkotást elősegítő eszközök is, mint az olló, a kréta, textil, ragasztó és a természetes anyagok széles választéka. Ösztönzi a kreativitást, a verbális kommunikációt, az önértékelést, finom és nagymotoros mozgásokat és intellektuális képességek fejlődését.

Cél:

- A kreatív önkifejezés, kézügyesség, ábrázoló-, és alkotókészség formálása.
- A tevékenység örömeinek, valamint az alkotás iránti igény, a kreatív önkifejezés alakítása.
- Esztétikai élmények befogadása.
- Gyermeki élmény és fantázia világ gazdagítása.
- Képi gondolkodás fejlesztése.
- Esztétikai érzékenység, szép iránti nyitottság, igényesség alakítása.

Feladat:

- Ábrázoló tevékenységre az egész nap folyamán hely és változatos eszközök biztosítása.
- A gyermekek megismertetése az eszközök használatával, különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- A környezet esztétikai kialakítása.

- Oldott légkör, jó hangulat megteremtése.
- A gyermeki alkotás, a belső képek gazdagítása.
- Törekvés a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.
- Az eszközök célszerű, biztonságos, takarékos, kreatív használatára szoktatás.
- Képességek fejlesztése:
 - A térbeli tájékozódás, a képi – plasztikai kifejező képesség.
 - A komponálás, rendezés képességének fejlesztése.
 - A gyermekek tér-, forma és színeképzetének fejlesztése.
- Egyszerű művészeti alkotásokkal, elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal való megismerkedtetés.
- Annak megláttatása, amit a természet, az ember létrehozott, ami gyönyörködtető, ami esztétikus.
- Arra törekvés, hogy a művészeti tevékenységek minél jobban összekapcsolódjanak.
- A gyermekmunkák megbecsülése, cserélése, aktualizálása.
- A gyermekek munkáinak megfigyelése, elemzése.
- A képi megjelenítés és a verbális megfogalmazás összekapcsolása.
- Alkalmoszerű kiállítások rendezése.
- A felhasználható anyagok folyamatos gyűjtése és tárolása.
- Az eszközök átgondolt kikészítése.
- Választási lehetőségek nyújtása az egyes gyermek saját képességeihez mérten.
- Az adott csoportban fellelhető fejlődési szintekhez, eltérésekhez való alkalmazkodás.
- A gyermekek részéről választási, döntési lehetőség biztosítása.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Egyéni, változatos módon jelenik meg élménye, elképzelése, témaválasztása.
- Alkotására a részletező formagazdagság, a színek variálása jellemző.
- Helyesen alkalmazza a különféle technikákat.
- Téma alakításban, építésben bátor, ötletgazdag, együttműködő.
- Az eszközöket készségszinten kezeli, alkalmazza.
- Észreveszi környezetében a szépet, szívesen gyönyörködik művészeti alkotásokban.
- Örömforrás számára az élményen alapuló vizuális tevékenység.
- Képes értékítéletre az alkotásokkal kapcsolatban.
- Rendelkezik azokkal a vizuális képességekkel, amelyek az iskolába lépéshez szükségesek.

Mozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének az eszközei.

A mozgás, fontos szerepet játszik az egészség megóvásában, a szervezet biológiai egyensúlyának fenntartásában.

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza.

A mozgásos feladatok rendszeres végzése kedvezően hatnak a kondicionális képességek, különösen az erő és állóképesség fejlődésére. Ezek befolyásolják a gyermekek teherbíró képességét, egészséges fejlődését, felerősítik, kiegészítik a gondozás, az egészséges életmódra nevelés hatásait.

Cél:

- Rendszeres, egészségfejlesztő testmozgással, a gyermekek egyéni fejlettségéhez igazodó mozgásos játékokkal a pszichomotoros képességek és készségek kialakítása, formálása, fejlesztése.
- A gyermekek személyiségének fejlesztése, pozitív énkép, önkontroll, érzelmszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.

Feladat:

- Rendszeres egészségfejlesztő, sokszínű, változatos, örömteli, érzelmi biztonságban zajló testmozgás szervezése.
- Spontán, szabad játék keretében végzett mozgásos tevékenységek biztosítása.
- Irányított mozgásos tevékenységek szervezése.
- A komplex testmozgások beépítése az óvodai élet egyéb tevékenységeibe.
- Minden gyermek számára biztosítani a lehetőséget a testmozgásra az óvodai nevelés minden napján.
- A szabad levegő kihasználása.
- Az eszközök, mozgásformák átgondolt tervezése.
- Egyéni szükségletek és képességek figyelembevétele.
- A gyermekek választási lehetőségének biztosítása.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Igényli, szereti a mozgást, mozgásos játékokban kitartó.
- Teljesítőképessége nő, önfegyelme erős.
- Mozgása összerendezett, esztétikus.
- Érzékeli saját testét és annak mozgását, fejlett egyensúlyérzéke.
- Érti az utasításokat, vezényszavakat.
- Biztos irányismerettel rendelkezik, magabiztosan, önállóan tájékozódik a térben.
- Állóképessége és teherbírása jó.
- A játékokban, feladathelyzetekben biztonsággal és önállóan használja a kézi szereket és tornaszereket.
- A feladatokhoz, játékokhoz kapcsolódó szabályokat betartja.
- Kialakul benne az egészséges versenyszellem és a sportszerű magatartás.

- Rendelkezik azokkal a testi képességekkel, amelyek az iskolába lépéshez szükségesek.

A külső világ tevékeny megismerése

A gyermekek érdeklődésük során tapasztalatokat szereznek a szűkebb és tágabb környezeti-emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A felfedezés pozitív érzelmi viszonyokat alakít a természethez, az emberi alkotásokhoz. Megtanulják azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermekek a környezet megismerése során matematikai tapasztalatok, ismeretek birtokába jutnak, azokat tevékenységei során alkalmazzák.

Alapelvünk, hogy amit a természetes környezetben lehet megfigyelni, azt ott figyelhessék meg a gyermekek. Mindig a gyermekek szemszögéből ítéljük meg, hogy mi az érdekes a világból.

Fontosnak tartjuk, hogy a tevékenység kielégítse a gyermekek érdeklődését a természeti jelenségek, a természetben található tárgyak iránt.

A gyermekek érdeklődésének, az évszaknak, a vizsgált témának megfelelően a helyszín gyakran változik.

Cél:

- A gyermekek megismertetése a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyaival.
- Pozitív érzelmi viszony kialakítása az emberi alkotásokhoz, védelméhez.
- A szülőföld, és az ott élő emberek, a néphagyományok, szokások, a nemzeti a családi és tárgyi kultúra értékeinek megismertetése, védelmük iránti pozitív érzelmi viszony alakítása.
- A fenntartható fejlődés érdekében a környezet védelme iránti tudatos magatartás megalapozása, formálása, alakítása.

Feladat:

- A helyi hagyományok, néphagyományok, helyi szokások értékeinek megismerését közvetítő tapasztalatszerzési lehetőségek tervszerű biztosítása.
- A közösséghez való tartozás élményének erősítése.
- A gyermekek megismertetése a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj szépségeivel.
- A nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeinek közvetítése, ezek szeretetének, védelmének erősítése.
- Konkrétumok megtervezése, pl. kirándulásokkal, ünnepekkel kapcsolatban.
- Tapasztalatszerzés biztosítása több érzékszervek bevonásával.
- Matematikai tapasztalatok, ismeretek tevékenységekben való alkalmazása.
- Az önálló véleményalkotás, döntési képesség megalapozása problémahelyzetek mérlegelésével, a cselekvéses tanulásból adódó tapasztalatok közös összegzésével, irányított és spontán megfigyelésekből adódó vélemények cseréjével.
- A megtapasztaláson alapuló megismerés, információszerzés sokoldalú biztosításával a gyermekek aktív szókincsének mennyiségi és minőségi gyarapítása, ezzel

párhuzamosan a fogalmak körének és tartalmának bővítése, új fogalomrendszer kialakítása.

- Játékos tapasztalatszerzés közben a test és az érzékszervek védelme, ápolása fontosságának hangsúlyozása.
- A környezetkultúra és az egészséges életmód szokásainak alakítása.
- A környezet- és természetvédelemmel kapcsolatos tevékenységek, szokások (egészséges táplálkozás, energiatakarékosság, környezetünkben található értékek megismerése, védelme, madárvédelem, hulladékkezelés) tudatosítása, gyakoroltatása.
- Zöld ünnepek keretén belül a vizek, az állatok, növények, a levegő, a föld védelme fontosságának tudatosítása.
- Eszközök biztosítása.
- Nyugodt légkör megteremtése.
- Ötletek, témák javaslata, amik a gyermeket foglalkoztatják.
- Szabályok, korlátok közös meghatározása.
- A gyermekek egyéni megismerése; képességek, erősségek, gyenge pontok regisztrálása.
- Komplex, játékos tapasztalatszerzés, megismertetés útján az önálló gondolkodás fejlesztése.
- A gyermekek érdeklődési körének megismerése.
- A természet megszerettetése.

Környezettudatos magatartásra nevelés:

A környezeti nevelést kiemelt nevelési feladatként jelöltük meg pedagógiai programunkban. A környezeti nevelés alapozza meg a gyerekek tapasztalatait, ami később ismeretté, egész életre szóló tudássá alakul. Valljuk, hogy óvodáskorban leghatékonyabb elkezdni tudatosan a környezet védelmére való nevelést, mivel ebben a korban lehet elsajátítani a legkönnyebben a természet szeretetéhez szükséges alapvető emberi hozzáállást.

A környezeti nevelés célja és feladatai az óvodában:

- a gyermek közvetlen környezetében lévő világ értékeinek megismertetése, megszerettetése,
- a természeti és társadalmi környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony alakítása,
- a helyi sajátosságok felhasználásával az élő és élettelen környezeti tényezők leglényegesebb összefüggéseinek megvilágítása,
- a környezettudatos életvitel kialakítása (az energiával; vízzel, árammal való takarékoskodás).

Az óvodapedagógusaink lehetővé teszik a gyermekek számára a környezet tevékeny megismerését. Alkalmat, időt, helyet, eszközöket biztosítanak a spontán és szervezett tapasztalat és ismeret szerzésére. Elsődleges számunkra az élményközpontú, életkori sajátosságokat figyelembe vevő tevékenységen alapuló nevelés megvalósítása.

A helyes óvodai életmód hatására kialakulnak azok a szokások, amelyek megalapozzák a környezetbarát életvitelt, amely példa a szülők és a közvetlen környezet számára is. Célunk, hogy az óvodáskorú gyermekek minél többet tudjanak meg környezetükről, óvják értékeit és így kellő tájékozottságot szerezzenek környezetük védelmének fontosságát illetően.

Törekszünk arra, hogy a környezetünk optimális alapot biztosítson céljaink eléréséhez:

- Az óvoda udvarán madáretetőt helyeztünk el, télen eleséggel, nyáron vízzel látjuk el a madarakat.
- Folyamatosan telepítjük és a gyermekekkel együtt gondozzuk az udvar növényvilágát, ezzel biztosítjuk az árnyékos területeket.
- Az udvaron komposztálót működtetünk.
- Egész nap biztosítunk vízivásra lehetőséget.
- A gyermekek szabadban történő egészséges mozgását egyéni igényeihez alkalmazkodva minden nap sokrétű eszközökkel biztosítjuk.
- Az udvari mozgásfejlesztő játékok és a belső terek esetében figyelünk a természetes anyagok, fa játékok, bútorok használatára.
- Fontosnak tartjuk a takarékoskosságot.
- Nevelő munkánk tervezésében megtalálhatók a környezeti nevelés elvei, tartalmi jellemzői.
- A nevelőmunka hatékonyságát segíti, hogy az ismeretszerzés tevékenységek során valósul meg.
- A fejlesztés differenciált módon, a gyermekek egyéni fejlettségéhez mérten valósul meg.
- A dolgozók életmódjukkal, munkájukkal pozitív példát nyújtanak a környezettudatos magatartásra, az egészséges életmód szokásainak megalapozására, a közösségi egészséges életvitelre.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Ismeri önmagát (tudja saját személyes adatait), családját, lakóhelyét.
- Ismeri, szereti, védi környezetét.
- Ismeri teste felépítését, érzékszervei nevét, működését.
- Fontos számára az egészség, jártas a testápolásban.
- Tudja követni a napszakok és az évszakok változását, meg tudja nevezni a hét napjait, és ismeretei vannak a hónapokról és az évről is.
- Önállóan alkalmazkodik az évszakok változásához.
- Ismeri környezete növény- és állatvilágát, tudja őket gyűjtőnevük alapján csoportba rendezni, és lehetőség szerint részt vesz azok gondozásában, ápolásában.
- Tisztában van a gyalogos és a közösségi közlekedés fontosabb szabályaival.
- Képes a közvetlen környezetében biztosan tájékozódni.
- Ökológiai szemlélete gazdag, meg tudja különböztetni, hogy mi hasznos és mi káros a természetben.

- Kialakul fenntartható, környezettudatos szemlélete.
- Képes tárgyakat összehasonlítani mennyiség, szín, forma és nagyság szerint.
- Képes a térben tájékozódni, követi az irányokat, használja névutókat.
- Kialakult szám- és mennyiségfogalma, biztonsággal használja a tö- és sorszámneveket.
- 10-es számkörben biztonsággal tud számlálni, műveleteket végezni.
- Felismeri a síkbeli elrendezéseket, tud térbeli alakzatokat létrehozni.
- Felismer alapvető geometriai formákat.
- Felismer problémahelyzeteket és törekszik azok önálló megoldására, esetenként több megoldási lehetőséget is keres.
- Rendelkezik azokkal a környezeti és matematikai tartalmú ismeretekkel, képességekkel, amelyek az iskolába lépéshez szükségesek.

Munka jellegű tevékenységek:

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység. A munka elsősorban közösségért végzett tevékenység, melyet örömmel és szívesen végeznek.

A munka a tapasztalatszerzés, az együttműködés képességének, a céltudatosságnak, az önállóságnak és az önfegyelemnek az alakítója, ugyanakkor fejleszti a gyermekek mozgás és kontaktusteremtő képességét, számtalan ismeretet közvetít és szocializál.

A munkafajták közül óvodánkban megtalálható az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusoknak és más felnőtteknek. Az alkalmoszerű munkákat a gyermekek általában önként és szívesen vállalják.

A hagyományos naposi munkát célszerűen más tartalommal is megtöltünk, pl. egy-egy tevékenység utáni, napi gyakorisággal történő takarítás és rendben tartás, szobanövények gondozása stb.

Cél:

- Olyan készségek, képességek kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermek közösségi kapcsolatát, kötelességtudatát, feladattudatát.
- Saját és mások munkájának megbecsülésére és tiszteletére nevelés
- A munkához kapcsolódó feladatok, szokások elsajátítása, alkalmazása.
- A munkavégzéshez szükséges képességek, készségek, mint a kitartás, önállóság, felelősség alakítása.
- Közösségi kapcsolatok alakítása.

Feladat:

- Megfelelő légkör és feltételek biztosítása, amelyben a gyermekek önállóan, kitartással, felelősséggel végezhetik el a munkajellegű tevékenységeket.
- Kialakítani a gyermekekben azt az igényt, amely a munkajellegű tevékenységeken keresztül a rend és a rendezett környezet megtartására irányul.

- Tudatosítani a gyermekekben a közösségért végzett munka jelentőségét, a mások által végzett munka fontosságát.
- Az óvodapedagógus tudatos pedagógiai szervezése.
- Megismertetni a gyerekekkel az egyes munkafajtákat: a saját személyükkel kapcsolatos teendőket (testápolás, öltözködés, önkiszolgálás, a környezet rendjének megőrzése), az alkalomszerű munkát, egyéni megbízatásokat, és a közösségi munkákat (naposi munka, esetleges felelősi feladatokat).
- Folyamatos, konkrét, a gyermeke saját magához mérten reális és fejlesztő értékelés az óvodapedagógus részéről.
- Fokozatosság elvének érvényesítése.
- Tapasztalatszerzés biztosítása.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Önállóan, igényesen végzi az önmagával és a közösséggel kapcsolatos munkákat.
- Szívesen vállalkozik egyéni megbízatások teljesítésére.
- Kialakul kötelességérzete, feladattudata.
- Rendelkezik azokkal a munkavégzéshez szükséges attitűdökkel és képességekkel, amelyek az iskolába lépéshez szükségesek.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A tanulás lehetséges formái:

- utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- spontán játékos tapasztalatszerzés,
- játékos, cselekvéses tanulás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- gyakorlati problémamegoldás.

Cél:

- Az óvodás gyermekek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése.
- A tanulást támogató környezet megteremtése.
- A gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira építés.

- A gyermekek cselekvő aktivitásával, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalással, a felfedezés lehetőségének biztosításával a gyermeki kreativitás erősítése.

Feladat:

- Támogató környezet, változatos, a gyermekek életkorának, egyéni fejlettségének megfelelő tevékenységek, időkeret, módszerek biztosítása.
- Párhuzamosan végezhető tevékenységek szervezése.
- A foglalkoztatási formáknál előnyben kell részesíteni az egyéni és kiscsoportos foglalkoztatást, a kooperatív tanulás módszerét.
- A gyermekek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése.
- A tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segíteni a gyermekek személyiségének kibontakozását.
- A nap folyamán adódó helyzetek kihasználása.
- Cselekvő aktivitás feltételeinek megteremtése.
- A tervezett, szervezett iskolaelőkészítő tevékenységek során az élmények újra élésének, az ismeretek elmélyítésének, rendszerezésének biztosítása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Képes az egyszerű feladatokat megérteni, megoldásokat keresni.
- Gondolkodására a problémamegoldás, a kreativitás, a reflektivitás jellemző.
- Érdeklődik környezte tárgyai, jelenségei, összefüggései iránt, képes az itt megszerzett ismeretek, tapasztalatok, élmények elmélyítésére, rendszerezésére.
- Feladatvégzésére a kitartás jellemző.
- Szándékos figyelme életkorának megfelelő, képes a figyelemösszpontosításra.
- Képes az elsajátított ismeretek szándékos felidézésére.
- Rendelkezik azokkal a tanulási képességekkel (megfigyelőképesség, figyelem, gondolkodás, emlékezet), amelyek az iskolába lépéshez szükségesek, amelyek lehetővé teszik számára az iskolai élethez való alkalmazkodást.

6. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére, az iskolakezdéshez szükséges feltételek megléte

A gyermekek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.

A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével lehetőséget ad arra, hogy a gyermekek fejlettségi szintjüknek megfelelően kezdjék el az iskolát.

Óvodánkban alkalmazzuk a fejlettség szerinti iskolakezdést. A gyermekek általában hat-hét éves korukban kezdik meg az általános iskolai tanulmányaikat, a szülők élnek a lehetőséggel, kérelmezik az Oktatási Hivatalnál a tankötelezettség egy évvel való halasztását.

Az iskolakezdéshez az alábbi testi, lelki és szociális érettség meglétét tartjuk szükségesnek, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához.

- Első alakváltozáshoz eljutás, a testarányok megváltozása, fogváltás megkezdődik.
- A test arányosan fejlett, teherbíró.
- Összerendezett a mozgás, harmonikus finommozgásra képes a gyermek.
- Mozdulását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
- Nyitott, érdeklődéssel áll az iskolába lépésre.
- Kialakultak a tanuláshoz szükséges képességek, melyek alkalmassá teszik a gyermekeket az iskolai tanulás megkezdéséhez.
- Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik.
- Kialakul testsémájuk, téri tájékozottságuk.
- Képesek vizuális és akusztikus differenciálásra.
- Az emlékezeti bevézés és felidézés, valamint a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevézés, felidézés, megnő a felidézés időtartama.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik tartalma, terjedelme.
- Kialakulóan van az elemi fogalmi gondolkodás.
- Beszéde érthető, folyamatosan kommunikál, beszél, gondolatait, érzelmeit mások számára is érthető módon életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni.
- A magán- és mássalhangzók tisztán ejti.
- Mások végig hallgatása úgy, hogy nem szól közbe.
- Rendelkezik elemi ismeretekkel önmagáról és környezetéről:
 - Tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat.
 - Ismeri és betartja a gyalogos közlekedés alapvető szabályait.
 - Ismeri szűkebb környezetét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását, védelmét.
 - Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
 - Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megóvásához szükségesek.
 - Ok-okozati viszonyok meglátására képes.
 - Alkalmazza a viselkedés alapvető szabályait.
 - Elemi mennyiségi ismeretei vannak.
- Szociálisan is éretté válnak az iskolára:
 - Képesek az iskolai élet és a tanító elfogadására, az együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtten és gyermektársaival.
 - Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
 - Feladattudata kialakulóban van, ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg.

- Az eredményes munkát kitartása, munkatempója, önállósága, önfegyelme alakulása biztosítja.

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek fejlődésének várható eredménye óvodáskor végére:

Minden gyermeknél egyénre szabott, előre nem tervezhető, a fejlődés ütemétől függ.

Az iskolába lépés feltételét minden SNI-s gyermek esetében az illetékes Szakértői Bizottság véleménye állapítja meg.

Az iskolakezdésre felkészítő óvodai foglalkozások:

Ezeket a tervezett óvodai foglalkozások azoknak a gyermekeknek a részére szervezzük, akik még egy év óvodai nevelésben részesülnek. A felmentésüket az Oktatási Hivatal engedélyezi a törvényes képviselő írásban benyújtott kérelme alapján, illetve a szakértői bizottság az SNI vagy BTMN státuszuk miatt javasolja a tankötelezettség teljesítésének elhalasztását. Ezen tevékenységek az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozások, melyek tervezése a csoportnaplókban történik.

7. A 3 év alatti gyermekek gondozása, nevelése:

Intézményünk biztosítja a 2,5 éves gyermekek óvodai ellátását is, amennyiben van szabad férőhely. A feladatrendszer úgy állítjuk össze, hogy az ilyen korú gyermekek szükségleteit ki tudjuk elégíteni.

Célunk:

- A sokoldalú, harmonikus fejlődés biztosítása, a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítése az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
- A családi neveléssel együtt közösen megvalósítani a gyermek fejlődését.
- Gondoskodni az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes légkör megteremtéséről, a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor – specifikus alakításáról, továbbá a gyermeki közösségben végezhető sokszínű tevékenységről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető JÁTÉKRA és MESÉRE és e tevékenységeken keresztül az életkornak megfelelő műveltség tartalmak közvetítéséről.

Feladataink:

- Egészséges testi fejlődés elősegítése, érzelmi fejlődés és szocializáció segítése, megismerési folyamatok fejlődésének segítése.
- Magas színvonalú gondozó-nevelőmunka biztosítása a gyermekek számára.
- Befogadásuk, beilleszkedésük segítése a gyermek közösségbe.

8. Óvodánk jeles napjai, hagyományai

Az intézmény hagyományainak ápolása, ezek fejlesztése, bővítése, valamint jó hírnevének megőrzése, öregbítése közügy. Intézményünk hagyományai az ünnepek ápolásán keresztül érvényesülnek. Bensőséges hangulatot teremtve ünnepeljük jeles napjainkat. Hagyományaink ápolása biztonságérzetünk és szervezeti életünk állandóságának bizonyítéka.

A hagyományok ápolásával kapcsolatos teendőket, időpontokat a nevelőtestület az éves munkatervben határozza meg.

Ősz:

Európai mobilitás hete:

A környezettudatosság fontos számunkra, ezen a héten felhívjuk a családok figyelmét, a közlekedési mód felelősségteljes megválasztására, a fenntartható környezet- és emberbarát közlekedés előnyeire. Megkérjük a családokat, hogy ezen a héten, ha tehetik válasszák az autómentes közlekedést az óvodába érkezéshez. (séta, kerékpár). A hét folyamán, ha tehetjük elmegyünk sétálni a gyerekekkel, ezalatt gyakorolva a gyalogos közlekedési kultúrát.

Népmese napja:

A magyar népmesék nem hiányozhatnak az óvodai életből, fennmaradásuk fontos számunkra, ezért Benedek Elek születésnapjára emlékezve, ezen a napon óvodánkban elhangzik legalább egy népmese.

A zene világnapja:

A zene körülölel bennünket. Zenéje van a természetnek, a tárgyaknak, egész életünket átszövik. Az ember legősibb kifejezési formája, eszköze, ezért ezen a napon különböző kultúrák zenéit ismertetjük meg a gyermekekkel.

Az állatok világnapja:

Az állatok boldogabbá teszik életünket, segítőtársként és barátként gazdagítják mindennapjainkat. Az ünnep célja, hogy az ember és az állat közötti barátságot erősítse, valamint felhívja a figyelmet az együttélés, felelős állattartás fontosságára, és az állatok védelmére. Ezen a napon lehetőséget teremtünk arra, hogy a gyermekek a saját állataikkal kapcsolatos élményeikről, tapasztalataikról beszéljenek, és ha lehetőségük van rá képekkel illusztrálják.

Nemzeti ünnepünk: október 23.:

Az ünnephez méltó dekorációt készítünk, fényképek kivetítésével, alkalomhoz illő versekkel, dalokkal emlékezünk a forradalom hőseire.

Szüret:

A szüret hagyományaival és hozzá kapcsolódó eszközeivel, kifejezéseivel ismertetjük meg a gyermekeket, élve a népi játékok és népzene lehetőségeivel. A szüret alkalmával felelevenítjük a szőlőpréselés folyamatát, eredményeként megkóstoljuk a belőle nyert nedűt. Délelőttünket táncos mulatsággal zárjuk.

Márton nap:

Elmeséljük a Márton naphoz fűződő mondát, megismertetjük a hozzá kapcsolódó népszokásokat, időjósításokat. Lúdról szóló énekes játékok, mondókák, versek, mesék kerülnek előtérbe ezen a napon.

Egészségnap:

Kiemelt feladatunknak tartjuk a gyermekek egészségének erősítését, védelmét, megőrzését. Minden egészségnapot közös reggeli tornával indítunk. Lehetőség szerint bevonjuk a szülőket is. Alkalmat biztosítunk arra is, hogy egészséges ételeket, italokat kóstoljanak. A délelőtti folyamán mindent az egészséges életmód jegyében szervezünk (egészségvédelem, egészséges táplálkozás, mozgás fontossága, környezettudatos magatartás alakítása). A nevelési évben évszakokhoz kötötten (ősz, téli, tavaszi) három alkalommal is szervezünk tematikus egészségnapot.

Tél:

Advent:

A várakozás időszaka, amely az ünnepre való lelki felkészülés jegyében telik. Adventi koszorút készítünk, a szülőkkel mézeskalácsot sütünk, barkácsolunk.

Mikulásvárás:

A gyermekeknek elmeséljük Szent Miklós legendáját. Érzelmileg ráhangolódunk a Mikulás érkezésére. A Mikulást dallal, versekkel várjuk. Minden gyermek csomagot kap a Mikulástól. A szülőkkel közösen várjuk a Mikulást.

Karácsony:

Az óvoda dolgozói feldíszítik a karácsonyfát előző délután, az ajándékok is ekkor kerülnek a fa alá. Közös énekléssel, Betlehemes játékkal ünnepeljük a Karácsonyt.

A magyar kultúra napja:

Sokféle módon próbáljuk gyermekeinknek megmutatni és átadni a magyar nyelv szépségét, kultúránk gyöngyszemeit. A gyermekek magyarságtudatát a magyar népi játékok, magyar népmesék, magyar mondák, épületek, ételek, költők, írók, zeneszerzők, festők, népviseletek, tárgyak megismerésével alakítjuk.

Farsang:

A téltemetés-tavaszwárás jegyében zajló, tréfás, bolondozós, eszem-iszom mulatság. Óvodánkban vidám álarcos jelmezbált szervezünk gyermekeinknek a szülői közösség segítségével a Községi Színtéren.

Tavaszi

Nemzeti ünnepünk, március 15.:

A gyermekek életkorához igazodva megismertetjük őket az ünnep jelképeivel (zászló, kokárda), történelmi tárgyú könyvekkel, tárgyakkal, képekkel. Beszélgetünk a magyar huszárokról, életmódjukról, a forradalom és a szabadságharc jelentőségéről, hogy magyarok vagyunk, Magyarországon élünk, magyar nyelven beszélünk. Ezzel is segítjük a gyermekekben elhinteni a magyarságtudatot. Közös ünnepi műsorral készülünk, huszár nótákat és verseket tanulunk. Verbunkos zenét hallgatunk, masírozunk rá, katonás játékokat játszunk.

Húsvét:

Az élet megújulásának ünnepe. Óvodánkban hagyománnyá vált az ághajtatás, a tojás festés, locsolkodás. A fiúk locsolóverset mondanak és meglócsolják a lányokat, hogy el ne hervadjanak. A lányok a locsolást megköszönő verssel, és saját készítésű kis meglepetéssel viszonzozzák a fiúk kedvességét.

A költészet világnapja:

Ezen a napon gyermekeink körében klasszikus és kortárs költők verseiből szemezgetünk.

Víz világnapja:

Célunk, hogy ráirányítsuk a gyermekek figyelmét a mindenki számára életető, tiszta víz fontosságára és az édesvízkészletek veszélyeztetettségére. Ezen a zöld jeles napon beszélgetünk, kísérletezünk, természetfilmet nézünk, énekelünk.

Gyermekkönyvek nemzetközi napja:

Könyvtárlátogatást szervezünk, ez is segít megalapozni a könyv, az irodalom és olvasás szeretetét. A csoportszobákban gyermekek számára elérhető helyen nézegethető könyveket helyezünk el, ezek helyes használatára, megóvására neveljük őket.

Föld napja:

Beszélgetünk Földünk védelméről, a környezetszennyezésről, hogyan óvhatjuk meg bolygónkat. Kiemeljük a szelektív hulladékgyűjtés fontosságát. A csoportszobában elhelyezett szelektív hulladékgyűjtő kukákba közösen dobjuk ki a gyermekekkel szétválogatva gyűjtött hulladékot (pl. a műanyag flakon, papír).

Anyák napja:

Meghitt ünnepünk, vele erősítjük a meghatározó, egész életre kiható kapcsolatot anya és gyermeke között, és a szeretet, tisztelet érzését. A gyermekek saját készítésű ajándékkal, versekkel, énekekkel lepik meg édesanyjukat, közös játékos feladatokban vesznek részt. Az ünnepet az elmúlt nevelési évben hagyomány teremtő módon szerveztük.

Madarak, fák napja:

Ez a nap a természet és az élővilág védelmének napja. A fákat, növényeket védjük, gondozzuk és a madarak etetésére, itatására is kiemelt figyelmet fordítunk.

Nagyok búcsúja, évváró:

Ezen a napon búcsúztatjuk el az iskolába készülő gyermekeket a hagyományok szerint, a Községi Színtéren.

Gyermeknap kirándulás közösen a szülőkkel:

Ebből az alkalomból egész napos kirándulást szervezünk a szülőkkel közösen.

9. Esélyegyenlőség biztosítása

Minden gyermeket ugyanazok a jogok illetik meg, származására, nemére, nemzetiségére, vallására, testi-lelki sérüléseire tekintet nélkül.

Esélyegyenlőség biztosítása célja:

Szegregációmentes nevelés az egyenlő bánásmód elvének érvényesítésével. Hátrányok kompenzálása, esélyteremtő támogató lépések megteremtése, óvodai és más segítő szervezetek, segítő (szociális, mentális, pedagógiai) szolgáltatások hozzáféréseinek biztosítása.

Feladatok:

- Egyéni bánásmódot alkalmazása az óvodai nevelés mindennapjaiban (önbizalom, társas kapcsolatok, konfliktuskezelés, sikerélmény, kudarc feldolgozás stb.).
- Differenciáltan fejlesztjük a gyermekek egyéni képességeit (motiváció, tapasztalatgyűjtés, ismeretátadás).
- Fejlesztjük a gyermek teljes személyiségét (testi – lelki – szellemi).
- A másság elfogadására neveljük a gyermekeket (mindenkinek más az erőssége, nem vagyunk egyformák).

Integráló nevelés

A társas együttélés során a gyermekek megtanulnak másokra is figyelni, a sajátjuk mellett mások szempontjait is elfogadni, szem előtt tartani.

Az integráló nevelés célja:

Az óvodai nevelés során a különleges bánásmódot igénylő, vagy szociális hátránnyal küzdő gyermekek folyamatos, speciális fejlesztése, valamint az iskolai életre való felkészítésük, hogy szociálisan, értelmileg, érzelmileg is éretté váljanak rá.

Feladatok:

- Biztonságos, szeretetteljes környezetet biztosítása.
- Kialakítjuk a csoportjában az önérvényesítés szabályát, az egymáshoz való alkalmazkodás helyes módját.
- Az eltérő képességű gyermekek nevelésében számítunk a megfelelő szakemberek segítségére, velük együttműködünk.

Sajátos nevelési igényű gyermekek egészségfejlesztése

A sajátos nevelési igény a szokásos differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

Sajátos nevelési igényű gyermekek egészségfejlesztésének célja:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek közösségbe való beilleszkedésének elősegítése, a többi gyermekkel együtt történő integrált neveléssel.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek támogatása és segítése hátránya/hátrányai leküzdéséhez.
- Az esélyegyenlőség megteremtése nevelésünkben - integrált nevelés törvényi előírásai alapján – a fogyatékos gyermekek jogainak biztosításával.
- A kirekesztés tényének megszüntetése az óvodai nevelés területén.

Feladatok:

- Szem előtt tartjuk a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődésének ütemét, és mindenben igazodunk hozzá a fejlesztés során.
- Ügyelünk arra, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl.
- A rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozások feladatait, eszközeit beépítjük az óvodai mindennapokba.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek számára elfogadó környezetet alakítunk ki.
- Az elvárásokat a súlyosság mértékéhez, valamint a gyermekek fejlődési üteméhez igazítjuk.
- Szakirányú végzettséggel rendelkező gyógypedagógussal (logopédus, gyógypedagógus stb.) mindenben együttműködünk.
- A szakemberekkel való együttműködés feltételeit biztosítjuk.
- Biztosítjuk a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni fejlődését szolgáló, megfelelő mennyiségű és minőségű eszközt.

A szülőkkel folytatott állandó konzultáció, tapasztalatcsere és segítségnyújtás módszereit kidolgozzuk, gyakoroljuk (nyílt, őszinte, empatikus, befogadó kapcsolattartás kiépítése, melynek segítségével közösen érhetünk el eredményeket).

10. Különleges bánásmódot igénylő gyermek

Intézményünkben vállaljuk a Sajátos Nevelési Igényű (SNI), BTMN-s, hátrányos helyzetű/halmozottan hátrányos helyzetű és tehetséges gyermeknek az integrációját.

SNI fogalma:

„Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a Szakértői Bizottság szakértői véleménye alapján:

- mozgásszervi,
- érzékszervi,
- értelmi-, vagy beszéd fogyatékos
- több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos,
- autizmus spektrum zavarral vagy
- egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.”

Intézményünk Alapító okirata szerint a beszéd fogyatékos, az autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő gyermekek nevelését vállalja a szakértői vélemény javaslatai alapján.

Beszéd fogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít.

A nyelvfejlődési és beszédzavarok az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében a beszédértés és észlelés nehézségében, kifejezőkészség nehézségében (szegényes szókincs, grammatikai fejletlenség), a beszédszerveződés nehézségében (mondatalkotási készség nehézsége,

összefüggő beszéd kialakulatlansága), a beszédszervi működés gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, az írott nyelv elsajátításának nehézségeit előjelző kognitív képességzavarban (fonológiai tudatosság, taktilis, vizuális észlelés, verbális emlékezet zavarai), a verbális tanulás lassú fejlődésében nyilvánulhatnak meg.

A beszéd- és nyelvi problémák súlyos zavarai mellé társulhatnak részképességzavarok (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia veszélyeztetettség) és magatartás problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését.

Cél:

- A beszéd fogyatékos gyermek óvodai nevelésének megvalósítása, fejlesztése a többi gyermekkel együtt, integráltan.
- Az elvárások igazodjanak a gyermek fejlettségi szintjéhez.

Feladat:

- Aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása, az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, valamint a vizuomotoros koordinációs készség javítása.
- Az érzelmi élet fejlesztése, speciális eszközök és módszerek alkalmazásával egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában.
- A speciális nevelés keretében biztosított fejlesztés segítse az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szint elérését.
- A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatni kell, a gyermek fejlesztése a szülőkkel való együttműködés keretében, egyéni fejlesztési terv alapján valósulhat meg.

BTMN fogalma:

„Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló, az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a Szakértői Bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül SNI-nek.

Cél:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése a többi óvodással együtt azonos óvodai csoportban, a programban meghatározott elvek és célok szerint, biztosítva részükre a speciális fejlesztés lehetőségét.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek alkalmazkodó képességének, akaraterejének, önállóságának, együttműködésének érzelmi életének fejlesztése, integrált óvodai csoportok keretén belül.
- A gyermekben rejlő tanulási potenciálok kihasználásával a problémamegoldó képességre nevelés.
- Az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez.
- Interperszonális kapcsolatok alakítása.

Feladat:

- Olyan modell nyújtása, amely pozitív irányba befolyásolja a sérült gyermekek fejlődését.
- A napi életritmusba a speciális tevékenységek beépítése, melyek a sérültek felzárkóztatását segítik elő.
- Olyan komplex (orvosi, pszichológiai, gyógypedagógiai) szakvélemények figyelembevétele, melyek segítségével megismerhetjük a sérülés mértékét, struktúráját.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés-specifikus fejlesztése, illetve a képességeket- és készségeket befolyásoló pszichikus funkciók fejlesztése, szakemberek segítségével.
- Mindezekkel a harmonikus személyiségfejlődés elősegítése.
- Fejlesztő tevékenységek megszervezése (mozgásterápia, vizuális-, akusztikus-, taktilis észlelés, értelmi képességek fejlesztése, beszéd- és nyelvi képesség fejlesztése, megismerő folyamatok kialakítása, önállóság, szokások elsajátításának gyakoroltatása.)

Autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek:

Az autizmus spektrum zavarok meghatározó jellegzetessége a társas viselkedést, a kölcsönösséget igénylő kommunikációt és a rugalmas viselkedésszervezést megalapozó kognitív készségek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Az állapot hátterében az idegrendszer fejlődési zavara áll. Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekekre jellemző a kölcsönösséget igénylő társas helyzetek megértésének és azokban való részvételének zavara, a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmatlan, sztereotip viselkedés, a viselkedésszervezés és kivitelezés zavara és az egyenetlen képességprofil. Autizmus spektrum zavar minden értelmi szinten előfordul, ami azt jelenti, hogy jelen lehet átlagos (vagy átlag feletti) intelligencia mellett épp úgy, mint értelmi sérüléssel együtt járva. A fejlődési zavar átlagos, vagy átlag feletti intelligencia esetében is jelentősen befolyásolja, áthatja a gyermeki fejlődést, megváltoztatja a megismerés folyamatát és a társas viselkedés fejlődését, ezért sérülés-specifikus fejlesztésre minden érintett gyermeknek joga és szüksége van. Autizmusban a beszédfejlődés gyakran megkésik, súlyos esetekben nem alakul ki beszélt nyelv. A központi probléma azonban nem a nyelv hiánya, vagy megkésett fejlődése, hanem a funkcionális, kölcsönös kommunikáció sérülése. Az alapvető problémák közé tartozhat a nyelvhasználat színvonalától függetlenül, hogy hiányozhat a kommunikáció és a beszéd hasznának, hatalmának megértése, vagyis hiányozhat annak megértése, hogy mások érzéseit, gondolatait, tetteit kommunikáció útján befolyásolni lehet.

Cél:

- A szocializációs készségek fejlesztése.
- A kommunikációs készségek fejlesztése.

Feladat:

- Tárgyi, személyi állandóság biztosítása.
- Megfelelő idő biztosítása a tevékenységek végzésre.
- Viselkedési szabályok, helyes viselkedési minták, énkép, önismeret, érzelmek kifejezése, önkontroll tanítása.
- A kommunikációs, szociális és kognitív rehabilitációs terápia.

A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartás-szabályozás zavarral) küzdő gyermek:

A sajátos nevelési igényű gyerekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású – az ismeretszajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi. Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat. Aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak. Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet.

Cél:

- Az egyénre jellemző pozitív tulajdonságokra építve a személyiség komplex fejlesztése.
- A kóros viselkedés kialakulásának megelőzése.
- Alapvető kognitív készségek, képességek alakítása.

Feladat:

- A szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok korrekciója és kompenzálása szakmai módszerek alkalmazásával.
- A szülővel együttműködve a „különbözőség” korai felismerése, diagnosztizálása (amennyiben a probléma az óvodában realizálódik).
- A teljesítménykudarcokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulásának megelőzése.
- Megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készséget.
- Egyénre szabott, egyéni ütemben történő fejlesztés kidolgozása, komplex kezelése biztosítása a gyermek fejlődése érdekében a megfelelő szakember bevonásával.
- A gyermekek alkalmazkodó képességének, önállóságának, együttműködésének fejlesztése.
- A szülő-pedagógus partneri viszony kiépítése érdekében a szülők felkészítése, segítése.

Az integráció általános óvodai elvei:

Felvállalt feladatunk legnagyobb előnye, hogy az eltérő fejlődésű kisgyermekek egy gyermekcsoportba kerülnek az egészségesen fejlődő gyermekekkel, és az intézményes

nevelés részesévé válnak. Nevelésünk és fejlesztésünk csak az adott specifikum részéről jelentkülönbséget társaikkal szemben.

Az óvodapedagógusok felelőssége, a szülők partnersége, valamint az állandó és folyamatos gyógypedagógusi támogatás elengedhetetlen és nélkülözhetetlen. Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus segíti. Közreműködése elengedhetetlen feltétele a sajátos nevelési igényű gyermek integrációjának, és kiterjed a gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésére. Az integráltan fejlesztett gyermek számára biztosítani kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.

Sikerkritériumnak a gyermek beilleszkedése, egyenlő hozzáférése a foglalkozásokhoz, önmagához mért fejlődése tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbiak szolgálják:

- Az együttneveléskor érvényesül a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet és a sérülésspecifikus módszertani eljárások alkalmazása (a módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, eltérő mértékéhez, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz).
- A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus, aki
 - szükség szerint egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz,
 - a foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének elemzése alapján – szükség esetén – eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket választ,
 - egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,
 - alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
 - együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

Az integrált nevelés szükséges elemei:

- Az integrációt az egész nevelőtestületünk vállalja.
- A teljes körű támogatás mellett intézményünk pozitív légköre, szakmai, emberi segítő háttere is fontos szempont.
- Az integrálhatóság minden egyes esetben egyéni döntést igényel, és minden körülményt figyelembe kell vennünk.
- A kisgyermek csoportba történő elhelyezése előtt az óvónők személyesen találkoznak a szülőkkel, a gyermekekkel.

Az integrált nevelés feltételei:

- Az integrált nevelés szerepeljen az intézmény alapító okiratában.
- A gyermek rendelkezzen szakvéleménnyel.

Az integrálás kapcsolatrendszere, partnerei:

A feladat végrehajtásának elengedhetetlen feltétele az olyan partneri kapcsolatok megléte, melyek eredménye biztosítja az együttműködést a szülők, a gyógypedagógus és az óvoda között.

A szülők szerepe:

Alapvető és lényeges eleme az integrációs folyamatnak. Rendkívül nagy szerepet játszik abban, hogy az óvodai beilleszkedés sikeres legyen. A szülő, az óvodapedagógus informátora, segítője. Az együttműködésben ügyelni kell a helyes kidolgozására. Az adott körülmények figyelembevételével gondot kell fordítani a tapintat, a megértés, a segítségnyújtás tényezőire és helyes arányaira.

A gyógypedagógus szerepe:

- Megismerkedik a fogadó óvodapedagógusokkal és ismerteti a maga segítő szerepét.
- Tájékozódik a gyermek erősségei és gyengeségei felől.
- Felhívja az óvodapedagógus figyelmét a szakirodalmi és segítő szervezetekre.
- Segíti a gyermekcsoportot.
- Hospitál.
- Nyomon követi a gyermek fejlődését.
- Kapcsolatot tart fenn a szülőkkel.
- Közvetlenül foglalkozik a sérült gyermekkel, elsősorban olyan területen, amely az ő szaktudását igényli.
- Koordinálja a rehabilitációs foglalkozásokban résztvevő más szakemberek munkáját (pl.: logopédus, pszichológus stb.).
- A megsegítés mértékét és típusát ő határozza meg.

Az óvoda és alkalmazottak szerepe:

Minden esetben Szakértői Bizottsági döntés alapján, szakmai szempontokat mérlegelve kerülhetnek SNI gyermekek óvodánkba. Az igazgató feladata, hogy pozitív érzelmi légkört alakítson ki és tartson fenn a nevelők között, a csoportban, illetve az egész intézményben. Nagyon fontos az óvoda teljes szülői közösségének megnyerése, felkészítése a befogadó, elfogadó attitűd gyakorlásához.

Az óvodapedagógusok, dajkák szerepe:

A SNI kisgyermekek integrálása a gyerekközösségbe, nagy kihívást jelent az

óvodapedagógusok és a csoportban tevékenykedő dajka számára. Az ő kezükben van annak lehetősége, hogy meleg, elfogadó, szeretetteljes kapcsolat alakuljon ki a sérült gyermekek és a csoport tagjai között. Az intenzív együttlét lehetőséget terem a nyelvfejlődésen túl, a szociális beilleszkedéshez is. A felelősséget elsősorban az óvodapedagógusok vállalják a SNI kisgyermek sikeres fejlődéséért, haladásáért a mindennapok során. Ebben a folyamatban feltétlenül és hatványozottan fontos, hogy állandó segítők legyenek az óvodapedagógusoknak a gyermekek szülei, valamint a fejlesztésben segítséget nyújtó szakemberek.

Az óvodai nevelés és fejlesztés elvei az SNI gyermekre vonatkozóan:

- A fejlesztést csak komplex kivizsgálás után szabad megkezdeni.
- Az óvodapedagógus türelmes, nyugodt érzelmi támaszt biztosító hozzáállása elengedhetetlen.
- Az ismeretnyújtás fokozatainak kis lépésekben történő lebontása, tervezése, végrehajtása fontos szempont.
- Cselekvésbe ágyazott gondolkodás figyelembevétele.
- Munkához való időtöbblet biztosítása.
- Nagy mennyiségű, változatos ingerek (mozgás, látás stb.) biztosítása a tapasztalatok bővítése érdekében.
- Alapmozgások kialakítása, fejlesztése.
- Szociális készségek fejlesztése.
- Önkiszolgálás fejlesztése.
- Kognitív funkciók fejlesztése.
- Adekvát játékhasználat segítése.
- Változatosság biztosítása.
- Tudatos önállósága nevelés.
- Egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés.
- Eltérő terhelhetőség figyelembevétele.
- A fejlesztés folyamatában a szakemberekkel rendszeres megbeszélés, tapasztalatcsere.

Az intézményben végezhető egyéni fejlettségmérés elvei:

A kisgyermek önmagához képest történő fejlődésének mérése, értékelése az óvodai gyakorlatban elfogadott érték. A sajátos nevelési igényű gyermekek sérüléseikkel összefüggő területeken nem, vagy csak bizonyos mértékű késéssel érik el az átlagos teljesítményt.

Esetükben tekintetbe kell venni:

- a szóbeli közlések, utasítások megértésének hiányát, szókincsükben is lemérhető hiányosságait,
- az egyes kognitív képességek (akusztikus figyelem, emlékezet) sajátos fejlődését
- a gyermek kimerülésének tényét, mely kihat figyelmére is,
- a verbális képességekre (a sérülés súlyosságától függően a szókincs, a grammatikai képességekre is kihatnak, azok elmaradását is eredményezhetik),

- az adott gyermekekre jellemző egyéb sajátosságok (melyeket az óvodapedagógus figyel meg, melyek teljesítésére befolyással lehetnek),
- a gyógypedagógus, logopédus, a szülők egyöntetű tapasztalatai (ezek egészíthetik ki az óvodapedagógusok megfigyeléseit, és toldhatják meg a fejlettségmérés eszközeit).

Egyéni fejlesztési terv:

Az egyéni fejlesztési terv mindig egy adott gyermek részére készül. Biztosítja a fejlesztő munka fázisainak egymásra épülését, meghatározza a mérések helyét, idejét, megfogalmazza az új fejlesztési célokat. Kiindulópont az adott gyermek állapota, mozgása, beszéde, figyelme, emlékezete stb. (más szakember véleménye). Az óvodai nevelés egész időtartamára vonatkoztatva folyamatos és következetes alkalmazkodást tesz lehetővé. Az egész napos életrend minden mozzanatához kapcsolható és biztosítja a kisgyermek jó közérzetét.

Az egyéni fejlesztési terv készítésében döntő a fejlesztést végző, illetve a fejlesztési tervet készítő pedagógus kompetenciája, pedagógiai kultúrája, empátiája. Az egyéni fejlesztési terv akkor válik hatékonná, ha az szorosan illeszkedik a nevelési programba, épít a gyermek érzelmi motivációjára, kapcsolódik a spontán tevékenységekhez.

Készítése behatárolt:

- amennyiben a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján a diagnózis BNO kóddal jelölt, a fejlesztési tervet a gyógypedagógus készíti el a jogszabályban előírt formanyomtatvány alkalmazásával,
- amennyiben BNO besorolás nem szerepel a diagnózisban, úgy az óvodapedagógus készíti egyéni fejlesztési tervet.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Integrálódik a közösségbe.
- Adott sérülése, fogyatéka, rendellenessége mellett, közösségben egészséges, harmonikus személyiséggé formálódik.
- Rendelkezik azokkal a testi, szociális és értelmi képességekkel (a fejlesztéseknek köszönhetően), amelyek az iskolába lépéshez szükségesek, amelyek alkalmassá teszik őt az iskolai életre. Az iskolába lépés feltételét minden SNI gyermek esetében az illetékes Szakértői Bizottság véleménye állapítja meg.
- Minden gyermeknél egyénre szabott, előre nem tervezhető, a fejlődés ütemétől függ.

Hátrányos helyzet/ halmozottan hátrányos helyzet fogalma:

„**Hátrányos helyzetű gyermek, tanuló:** az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, illetve akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította;

E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, az a tanuló, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője – a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint – óvodás gyermek

esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetében a tankötelezettség beállításának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen; halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, az a tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek.”

Cél:

- Megfelelő minőségű és időtartamú óvodai nevelés biztosítása a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű (továbbiakban: HH/HHH) gyermekek részére.
- Az intézményen belül a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének érvényesítése.
- A gyermekek differenciált fejlesztése egyéni képességeik figyelembevételével.
- Gyermekközpontú, családorientált szemlélet kialakítása.

Feladat:

- Egyéni, differenciált készség- és képességfejlesztés, egyénre tervezetten, a gyermek fejlődését folyamatosan nyomon követve.
- Hatékony együttműködés kialakítása a szülőkkel, valamint az óvodán kívüli szervezetekkel.

Személyi feltételek

A nevelésben részt vevő személyek intézményünkben:

- óvodapedagógus,
- logopédus,
- dajka.

Tárgyi feltételek:

A tárgyi feltételek biztosítása az eszköznorma előírásai szerint történik:

- egyéni fejlesztéshez logopédiai tükör,
- mozgásfejlesztést segítő eszközök
- finommotorika fejlesztését segítő játékok, eszközök, anyagok.

Az integrált nevelés során elvárt eredmény

- Az integrált nevelés eredményeként a HH/HHH gyermekek váljanak képessé a közösségbe való beilleszkedésre, iskolába lépésre
- Olyan szemléletformálás, mely a felnőttek és a gyermekek körében egyaránt biztosítja a „másság” elfogadását, tolerálását.

Kiemelten tehetséges gyermek nevelése:

Tehetség fogalma:

„Tehetségesnek azok tekinthetők, akik kiváló adottságaik alapján magas szintű teljesítményre képesek az élet bármely tevékenységi területén.”

- Az óvodás gyermekek vonatkozásában tehetségígéretekéről beszélhetünk.
- Az óvodás korú gyermekek esetében a személyiség megismerésének alapvető eszköze a megfigyelés, annak mindkét típusa, a mindennapi tevékenységek során történő spontán, és az egy adott szempont alapján történő célzott, szervezett megfigyelés.

Jellemzők:

- Kreativitás, eredetiség, divergens gondolkodás- ötlet teli, intuitív, gyors.
- Kitartó, kíváncsi, kudarctűrő, kezdeményező.
- Egy, vagy több területen kiemelkedő:
 - intellektuális- gondolkodási képesség és verbalitás (később: nyelvi)
 - művészi- zene, mozgás, ábrázolás
 - szociális - társas viszonyok rendszerében kiemelkedő aktivitás és hatékonyság,
 - egyes - több területen kiemelkedő.
- Részképesség zavaros, Szokatlan, furcsa magatartás.

Tehetséggondozás:

Intézményünk fontos feladata a képességek kibontakoztatása, a tehetséges gyermekek felismerése, egyéni nyomon követése, a tehetségek gondozása és fejlesztése, élve az intézményi és az intézményen kívüli együttműködések lehetőségeivel.

A mikro csoportos tevékenységszervezés közben a differenciálás gyakorlata kiválóan alkalmazható a kiemelten tehetséges gyermekek nevelésében, melynek fontos színterei, a játék tevékenység, a bábjáték, a mesélés, verselés, az ének-zene, énekes játékok, gyermektánc, rajzolás, mintázás, kézimunka, mozgás.

A tehetséges gyermek már kisgyermekként is hordozza a kiemelkedő képességeikre általában jellemző személyiségvonásokat, érzelmi mintázatokat és karakterisztikus viselkedésformákat.

Alapelveink:

- a tehetség ígéretek erős oldalának fejlesztése,
- a gyermekek tehetségével összefüggő gyenge területének erősítése,
- kiegyensúlyozott, elfogadó, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése,
- feltöltődés, pihenés, elvonulás lehetőségének biztosítása.

Cél:

- megfigyelés alapján a tehetségígéretes gyermekek személyiségének optimális alakítása, komplex fejlesztése az óvodai programok keretében,
- önmagukhoz mérten tehetségük kibontakoztatása.

Feladat:

- tehetséges gyermek felismerése,

- sokféle tevékenységekínálat biztosításával, a gyermek érdeklődési körének megismerése,
- az óvodai élet gazdagítása egyéb tevékenységekkel.
- egyéni bánásmód keretében történő célzott fejlesztés, képességfejlesztés,
- a gyermek pozitív én-tudatának kialakítása és erősítése,
- elfogadó és támogató környezet kialakítása,
- az óvodapedagógusok továbbképzésének megszervezése a tehetségfejlesztés területén,
- a szülők folyamatos tájékoztatása, megnyerése a közös célok hatékony elérése érdekében.

A tehetséggondozás tartalma:

- integráló tehetséggondozás, mely a „tehetségígéretek” egész személyiségének komplex fejlesztésére irányul,
- egyéni foglalkozások (csoporton belül) vezetése, mely a tehetségígéretek speciális érdeklődésére épít, többlet nyújtásával a gyermekek képességeiknek és érdeklődésüknek megfelelően,
- a többségen belül a differenciálás eszközrendszerével a tehetség fejlesztésének segítése.

11. Gyermekevédelem és esélyegyenlőség

A gyermekvédelmi feladatok óvodánk Pedagógiai Programjának szerves részét képezik.

A gyermekvédelmi feladatokat minden nevelési évben a felmérések, és a jelzések alapján a gyermekvédelmi szempontok figyelembevételével végzi el az intézmény gyermekvédelmi felelőse.

Óvodánk gyermekjóléti alapellátást nyújt. Az alapellátás hozzájárul különös tekintettel a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeink testi, érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődéséhez, jólétéhez, a családban történő nevelés elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez, megszüntetéséhez, valamint a gyermek családból történő kiemelésének megelőzéséhez, a társadalmi leszakadás megakadályozásához.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek:

- a) különleges bánásmódot igénylő gyermek:
 - aa) sajátos nevelési igényű
 - ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
 - ac) kiemelten tehetséges gyermek.

Az alapellátásban nyújtott személyes gondoskodást a jogosult lakóhelyéhez, tartózkodási helyéhez vagy munkahelyéhez legközelebb eső ellátást nyújtó személynél vagy intézménynél kell biztosítani. Az óvodánkba járó gyermekek magyar anyanyelvűek, magyar állampolgárok.

Óvodánk gyermekvédelmi programjának célja:

- Gyermekeink védelme.

- A gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése és kompenzációja.
- Veszélyeztetettségének megelőzése, megszüntetése.
- A gyermekek családban történő nevelkedésének elősegítése
- Prevenció.
- Különleges bánásmódot igénylő, sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek óvodai nevelése, ellátása (a megismerési funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető, vagy vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdő gyermekek) és a beilleszkedési tanulási, magatartási (BTM) zavarral küzdő, valamint a hátrányos helyzetű (HH) és halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyermekek integráltan történő, differenciált fejlesztése.

Feladatok:

- A gyermekek mindenekfelett álló érdekeinek képviselése.
- Szülők tájékoztatása a gyermeki jogokról és a gyermekek fejlődését biztosító támogatásokról, a támogatáshoz való hozzájutás lehetőségeiről.
- Jelzés a megfelelő szervek, intézmények irányába, egyeztetés a Gyermekjóléti Szolgálattal, a gyermekvédelmi koordinátorokkal a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében.
- Segítségnyújtás a családok informálásában.
- Problémák felderítése.
- Tanácsadás szülőknek, pedagógusoknak.
- A gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, a hátrányos megkülönböztetés kizárásával.

Óvodánkba járó gyermekek jellemzői gyermekvédelmi szempontból:

- gyermekeink ingerszegény lakókörnyezete,
- egy lakásban élők magas száma,
- veszélyeztetett gyermekek,
- hátrányos helyzetű gyermekek,
- halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek,
- csonka családban élő gyermekek,
- sajátos nevelési igényű gyermekek,
- nemzetiségi és etnikai kisebbséget képviselő gyermekek.

Gyermekeink családjainak jellemzői gyermekvédelmi szempontból:

- három vagy több gyermekes családok száma,
- szülők alacsony iskolai végzettsége,
- veszélyeztetett családok,
- csonka családban élők.

A veszélyeztetettség okai:

- nevelési hiányosságok,

- italozó szülők,
- szociális körülmények / rossz lakásviszonyok /,
- anyagi okok.

Kapcsolattartás egyéb – gyermekvédelmi szempontból fontos – szervekkel:

- Orvos
- Védőnő
- Gyámhivatal
- Jegyző
- Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat
- Rendőrség
- Ügyészség, Bíróság

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések:

- Minden gyermek feltétel nélküli elfogadása. Személyiségük, képességeik, tehetségük kibontakoztatása – elsősorban a játékon keresztül közvetített, az életkornak megfelelő műveltség tartalmak eszközrendszerével.
- Minden gyermeket megillet a neki megfelelő, sajátos bánásmód.
A követelményszint életkornak és egyéni képességeknek megfelelő módosítása.
- Fokozott tolerancia, elfogadó magatartás a halmozottan hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű, illetve beilleszkedési-, magatartási-, tanulási zavarral küzdő gyermekekkel, családokkal.
- A hátrányos megkülönböztetés minden formáját elutasítjuk. Intézményünkben nem szervezünk olyan programot, tevékenységet, nem kérünk olyan eszközöket, amelyek költségei a szülőknek aránytalanul nagy terhet jelentenének, és ezzel a gyermekek egy részét kizárnánk az azon való részvételből.

A gyermek – és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek:

Gyermekevédelmi tevékenységünket a Gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. Törvény, a 2011. CXCV. Törvény a nemzeti köznevelésről, és a 2012. évi CXXIV. Törvény a nemzeti köznevelésről szóló 2011. törvény módosításáról határozzák meg:

- Minden gyermeket érintő döntésben „a gyermek mindenekfelett álló érdekeit” kell figyelembe venni, azt más érdekek nem előzhetik meg.
- A gyermekek jogait minden megkülönböztetés nélkül biztosítani kell: fajra, nemre, vallásra, származásra, egyéb, való tekintet nélkül.
- Személyes adatokat kezelni csak meghatározott célból és kötelezettség teljesítése érdekében lehet, ezt megelőzően erről a szülőket tájékoztatni kell.
- A gyermekeket hátrányos megkülönböztetés nem érheti. A gyermekeknek joga van, hogy a nevelési intézményben biztonságban és egészséges környezetben nevelődjenek.
- A gyermekeket védeni kell fizikai, lelki erőszakkal szemben.

- Sajátos nevelést igénylő gyermekkel való kiemelt foglalkozás minden óvodapedagógus kötelessége.

Cél:

- A prevenció, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése.
- A veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, illetve szükség szerint segítségnyújtás.
- Együttműködés a különböző intézményekkel és szakemberekkel.

Feladat:

- Mindenekelőtt a családok tiszteletben tartása, a családi nevelés erősítése a rászoruló körében.
- Szoros kapcsolatot kialakítása a segítséget kérő családokkal.

Figyelembe vesszük:

- Az etnikai kisebbséghez, migrációhoz tartozó gyermekek kultúráját.
- A sajátos nevelést igénylő gyermekekkel kapcsolatos alapelveinket.
- A differenciált fejlesztés lehetőségeit a hátrányos helyzetű és az etnikai, migráns kisebbséghez tartozó gyermekek számára.

Kompetencia a gyermekvédelem területén:

Az óvodapedagógusok, akiknek elsőként adódik alkalmuk:

- A gyermekek és a szülők jelzéseinek fogadására.
- A hátrányos vagy veszélyeztetett helyzet felfedezésére.
- Az ebbe a körbe tartozó gyermekek személyiségéhez illeszkedő differenciált és egyéni fejlesztésére.

Az igazgató feladata:

- Végzi az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát.
- Az óvodapedagógustól beérkező információkat összegyűjti. Információk alapján lehetősége nyílik a tanácsadásra (szociális támogatás, étkezési támogatás) a hátrányos vagy veszélyeztetett helyzetben lévő szülők felé, kapcsolattartásra a családsegítő szolgálat felé.
- Feladata határozottan felvenni a kapcsolatot az illetékes gyermekvédelmi és családsegítő szervezetekkel, illetve a jegyzővel.
- Rendszeres támogatás iránti kérelmekről a gyámügyi előadóval, a családsegítővel folyamatosan egyeztet és a megfelelő intézkedéseket megteszi.
- A faliújságon tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelmi felelős és a családsegítő személyéről és elérhetőségéről.
- Nyilvántartja a veszélyeztetett, a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket.

- Az étkezési kedvezmények dokumentációinak folyamatos vezetése és karbantartása.
- Szükség szerint családlátogatások végzése a családgondozóval.
- A fogadó órák alkalmával a szülők rendelkezésére áll a felmerülő problémák és kérések megoldásában.
- Segélykérő lapok kitöltéséhez segítségadás, javaslatok készítése.
- Folyamatos kapcsolattartás a védőnővel, a családsegítővel, a gyámügyi előadóval.
- Abban az esetben, ha az óvoda a felmerülő problémákra nem tud megoldást találni, kapcsolatfelvétel a Gyermekjóléti Szolgálattal.

Az óvoda családsegítő tevékenysége:

Építve tapasztalatainkra és eredményeinkre, a megszokottnál gazdagabb együttműködésre törekszünk a családokkal. A szülőt megnyerni és elveszíteni a gyerekeken keresztül lehet.

Mi a szülők mindegyikét megnyerni szeretnénk, mert ez a feltétele a nevelésben való jó együttműködésünknek. Arra törekszünk, hogy a velünk kapcsolatba lépő családok a beiratkozás pillanatától segítséget kapjanak. A nyílt és bizalmon alapuló kommunikáció kiépítése időigényes feladat. Fontos, hogy az óvodapedagógusok kezdettől fogva rendszeresen beszéljenek a családokkal.

A családdal való kommunikáció alapelvei:

- Adjunk időt, alkalmat, bátorítást a családnak, hogy megosszák velünk gondolataikat, céljaikat, örömeiket, gondjaikat.
- Adjunk lehetőséget a privát beszélgetésre.
- Az információt kezeljük bizalmasan.
- A családok és az óvodapedagógusok szabadon kommunikáljanak a gyermekekről és élményeiről.

A családokkal való kommunikáció módszerei:

- Reggeli és délutáni beszélgetés.
- Szülői értekezletek.
- Faliújság.
- Fogadóórák.
- Szülők, nagyszülők bevonása az óvoda életébe.
- A családi érdeklődés feltérképezése.
- Közös programok (pld. kirándulás, ünnepek, munka délutánok stb.).
- Szakemberekkel együttműködve életviteli tanácsadással a szülők segítése.
- A halmozottan hátrányos helyzetű és sajátos nevelést igénylő gyermekek érdekeinek képviselése.
- Kapcsolatok kiépítése a speciális szolgáltató intézményekkel.

12. Óvodánkban használt dokumentumok:

Az óvoda működését határozza meg:

- SZMSZ
- Házi rend
- Alapító okirat

Az óvoda hosszú és középtávú terveit tartalmazza:

- Pedagógiai Program

Az óvoda rövid távú terveit tartalmazza:

- Éves munkaterv
- Csoportnapló

A gyermekek fejlődésének nyomon követése:

- „Óvodás gyermekek fejlődésének nyomon követése” című füzet
- DIFER mérés

13. Rendezvényeink

Az intézmény hagyományainak ápolása, ezek fejlesztése, bővítése, valamint jó hírnevének megőrzése, öregbítése közügy. A hagyományok ápolásával kapcsolatos teendőket, időpontokat a nevelőtestület az éves munkatervben határozza meg.

Óvodánkban ünnepeinket kétféleképpen csoportosítjuk:

- Megemlékezések (ide soroljuk a hagyományápolást is, melyet főként az 5-6 éves korú gyermekek körében kívánunk erősíteni):
 - Október 23.
 - Karácsony
 - Március 15.
 - Hagyományápolás (Mikulás, advent, Karácsony, Farsang, Húsvét)
- Gyermekek részére tartott megemlékezések:
 - Születésnap, névnap
 - Gyermeknap
- Szülői Közösségekkel együtt szervezett hagyomány:
 - Közös rendezvények, programok, délutánok
 - Gyermeknap kirándulás
- Nyilvános ünnepeink:
 - Farsangi-bál
 - Anyák napja
 - Évzáró
- Lehetőségeink szerint:
 - Színházlátogatás
 - Kirándulás
 - Közös programok a Kisházi Szent Imre Általános Iskolával.

A színházlátogatást, kirándulást a szülők igényei szerint szervezzük, a szülők anyagi hozzájárulásával.

Legitimációs záradék

A Pedagógiai Programot a Vécsei Kisvakond Óvoda szülői szervezete megismerte.

Vécs, 2024. augusztus 30.

.....
SZK képviselőként

A fenti legitimációs eljárások figyelembevételével a Vécsei Kisvakond Óvoda Pedagógiai Programját a nevelőtestülettel közösen elkészítette.

Vécs, 2024. augusztus 30.

.....
Kohajda Károlyné igazgató

Vécs Községi Önkormányzat Képviselőtestülete a 72.1204-H (IX.05) Képviselő-testületi határozattal jóváhagyta:

Vécs, 2024. szepember 5......

.....
Gellén István polgármester

